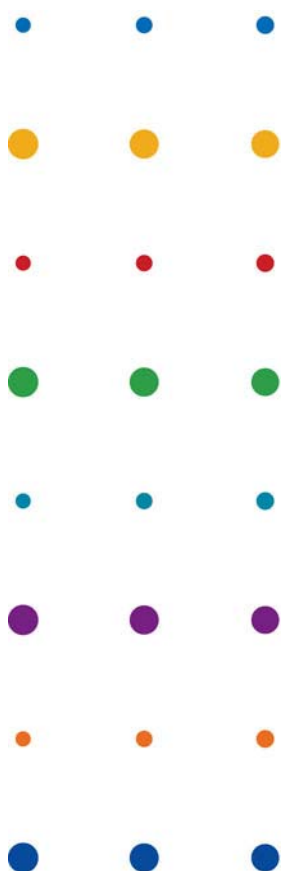

Afwegingskader voor zoute baggerspecie

Nuttig toepassen op de Noordzee

Rijkswaterstaat Noordzee

april 2012
rapportage

Afwegingskader voor zoute baggerspecie

Nuttig toepassen op de Noordzee

dossier : BA7222-100-100

registratienummer : LW-AF20120921

versie : eind rapportage

classificatie : Klant vertrouwelijk

Rijkswaterstaat Noordzee

april 2012

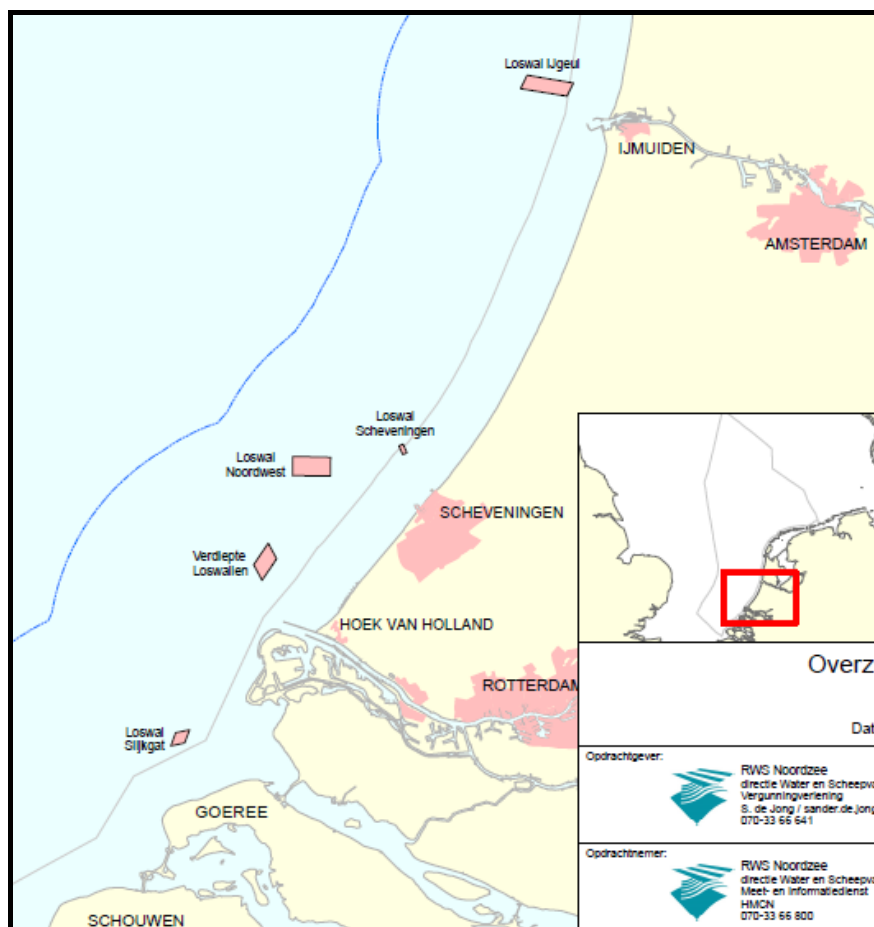
rapportage

INHOUD	BLAD
1 INLEIDING	4
1.1 Aanleiding	4
1.2 Probleemstelling	5
1.3 Oplossingsrichting en afbakening	6
1.4 Gevolgde aanpak	6
1.5 Leeswijzer	7
2 WET EN REGELGEVING NUTTIG TOEPASSEN OP ZEE	8
2.1 Achtergrond activiteiten met baggerspecie op zee	8
2.2 Wet- en regelgeving	9
2.3 Onderscheid tussen artikelen 35d en 35 g Bbk	10
2.4 Zorgplicht Bbk	13
2.5 Conclusies Bbk op de Noordzee	14
3 AFWEGINGSKADER: VISIE EN BESLISBOOM	15
3.1 Visie nuttig toepassen baggerspecie op zee	15
3.2 Beslisboom	18
3.2.1 Stap 1: Uitsluiten van gebieden op basis van functie en effecten	18
3.2.2 Stap 2: Aanwijzen van gebieden die de voorkeur hebben	19
3.3 Toets afwegingskader op bestaande wet- en regelgeving	21
3.3.1 Natuurbeschermingswet 1998	21
3.3.2 Kaderrichtlijn Afvalstoffen	22
3.3.3 OSPAR en London Convention/London Protocol	23
3.3.4 Kader Richtlijn Marien	23
3.3.5 Overig beleid	24
3.4 Ruimtelijke weergave afwegingskader	25
4 JURIDISCHE MOGELIJKHEDEN VERANKERING AFWEGINGSKADER	26
4.1 Inleiding	26
4.2 Besluit bodemkwaliteit	26
4.2.1 Verspreidingsvakken aanwijzen	26
4.2.2 Nota bodembeheer	27
4.2.3 Beleidsregel	28
4.3 Waterwet	28
4.4 Andere mogelijkheden	28
4.5 Overzicht mogelijkheden en conclusies	29
5 ROTTERDAMSE HAVENS EN VAARWEGEN	32
5.1 Aanpak aan de hand van beslisboom	32
5.2 Voorkeurgebieden voor verspreiden Rotterdamse havens- en vaarwegen	33
5.3 Toets op Nb-wetgeving	36
6 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	40
6.1 Conclusies	40
6.1.1 Activiteiten op zee i.r.t. besluit bodemkwaliteit	40
6.1.2 Afwegingskader: visie en beslisboom	40
6.1.3 Juridische verankering afwegingskader	41
6.1.4 Toepassen afwegingskader op Rotterdamse situatie	41
6.2 Aanbevelingen	42

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

Al jaren worden voor het verspreiden van baggerspecie uit havens en vaarwegen verschillende loswallen op zee gebruikt (o.a. Verdiepte loswal/Loswal Noord-West/Loswal IJmuiden). Voor het verspreiden van deze baggerspecie op zee was altijd een Wvz ontheffing noodzakelijk. Daarnaast wordt een deel van het zand dat vrijkomt bij vaargeulonderhoud (Maasgeul) verspreid binnen het kustfundament. Door de komst van het Besluit bodemkwaliteit (Bbk) hoeft er geen Wvz ontheffing meer aangevraagd worden; het verspreiden kan plaatsvinden op basis van een melding Bbk. Het Bbk is alleen op activiteiten van toepassing die te zien zijn als een **nuttige toepassing**. Met het Bbk is gebruik gemaakt van de mogelijkheid die de Kaderrichtlijn afvalstoffen (KRA) biedt om door middel van algemene regels een vrijstelling van de vergunningplicht voor het zich ontdoen van afvalstoffen te verlenen. Dit is alleen mogelijk voor het ontdoen van afvalstoffen door **nuttige toepassing**. Een handeling die moet worden beschouwd als **verwijdering** van afvalstoffen (b.v. storten in een depot) kan niet worden vrijgesteld en blijft vergunningplichtig. Alle activiteiten die vallen onder het Bbk voldoen volgens de wetgever aan de voorwaarden voor nuttig toepassen, waardoor deze afgedaan kunnen worden met een melding.

Figuur 1-1 Overzicht loslocaties op Noordzee

1.2 Probleemstelling

De huidige loswallen voldoen in principe aan de voorwaarden voor een nuttige toepassing, zoals geschetst in het Bbk. Bij het vaststellen van de huidige loswallen (zie figuur 1-1) is in het verleden impliciet rekening gehouden met onderdelen uit deze voorwaarden. Het verspreiden van baggerspecie is functioneel (geen mogelijkheden voor verspreiding op land, zit andere functies niet in de weg). Daarnaast is in het MER dat ten grondslag ligt aan Loswal Noord West en de Verdiepte loswal uitvoerig gekeken naar ecologische effecten. Van de bestaande loswallen staat volgens het bevoegde gezag vast dat dit locaties zijn waarbij uit ervaring en onderzoek blijkt dat de verspreiding niet schadelijk is voor natuur en de overige gebruiksfuncties niet in de weg zit.

De waterbodembeheerder van de Noordzee heeft een duidelijk idee welke andere delen van de Noordzee geschikt zijn voor het nuttig toepassen van baggerspecie. In de dagelijkse praktijk wordt reeds een groot aantal uitgangspunten voor een duurzame vervulling van de ecologische en morfologische functies van het sediment gehanteerd. Het kader waarmee wordt afgewogen in hoeverre de activiteit tot een duurzame vervulling van de ecologische en morfologische functies van het sediment gerekend kan worden, is echter niet expliciet kenbaar gemaakt en is mogelijk nog niet volledig. Hierdoor heeft Rijkswaterstaat Noordzee geen volledig en onderbouwd overzicht waar en onder welke randvoorwaarden baggerspecie binnen de kaders van het Bbk nuttig toegepast kan worden buiten de huidige loswallen.

Uitgangspunt van het Bbk is dat wanneer degene die voornemens is om baggerspecie te verspreiden op zee een melding doet aan het bevoegd gezag, zijnde Rijkswaterstaat of Inspectie Leefomgeving en Transport (bij werken van Rws). Hierbij moet wel worden voldaan aan de maximale waarden voor verspreiden in zoute oppervlaktewaterlichamen en de andere van toepassing zijnde voorwaarden van het Bbk. Toepassers kunnen locaties in de melding aangeven die volgens hen voldoen aan de voorwaarden vanuit het Bbk. Deze locaties kunnen ook buiten de huidige loswallen liggen. Er is nog geen overzicht waar en onder welke eventuele randvoorwaarden baggerspecie binnen de kaders van het Bbk nuttig toegepast kan worden buiten de bestaande loswallen. Daarom is de positie van de beheerder kwetsbaar.

De noodzaak om vast te kunnen stellen waar baggerspecie verspreid kan worden, heeft gewonnen aan urgentie doordat de Verdiepte loswal conform de afgegeven Wm vergunning nog maar tijdelijk gebruikt kan worden. De reeds aangelegde putten (door zandwinning) zijn bijna tot aan de gewenste hoogte (-1m onder waterbodemoppervlak) weer opgevuld met baggerspecie en de volgende putten zijn nog niet voldoende uitgediept (-4/-5m t.o.v. waterbodem oppervlak, terwijl -10m conform de Wm vergunning is vereist). Dit betekent dat de baggerspecie afkomstig uit de Rotterdamse havens en vaarwegen op korte termijn alleen verspreid kan worden boven Loswal Noord West, waardoor gezien de vaarafstand voor elke m³ meer dan €0,25 extra betaald moet worden. Naast hogere beheerkosten gaat dit ook gepaard met grotere emissies door het langere transport.

Het Bbk biedt de mogelijkheid om op kortere afstand van de Rotterdamse haven baggerspecie te verspreiden. Het is momenteel voor Rijkswaterstaat Noordzee echter niet helder welke locaties onder welke voorwaarden voldoen aan de vereisten vanuit het Bbk. Met andere woorden, wanneer de activiteit onder een nuttige toepassing is te scharen.

Het is onduidelijk waar en op welke wijze baggerspecie verspreid kan worden met het oog op de duurzame vervulling van de ecologische en morfologische functies van het sediment (bv slibtoevoer richting Waddenzee), hoe voldaan kan worden aan de functionaliteitsen en in hoeverre nadere invulling gegeven moet worden aan de zorgplicht.

1.3 Oplossingsrichting en afbakening

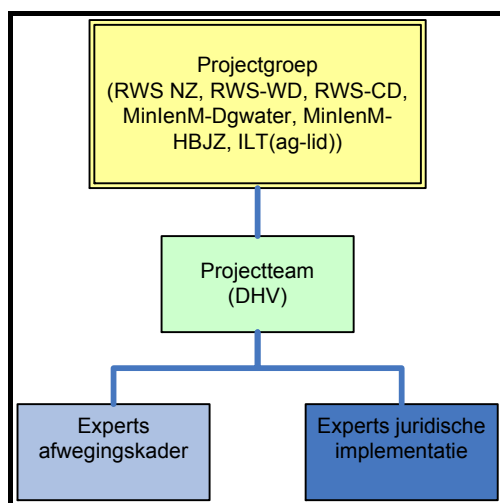
Rijkswaterstaat Noordzee heeft DHV opdracht verstrekt om de volgende zaken uit te werken:

1. Ontwikkelen van een generiek afwegingskader voor het verspreiden van baggerspecie op zee, waarmee invulling gegeven wordt aan zowel de duurzame vervulling van de ecologische en morfologische functies van het sediment als de functionaliteits-eisen vanuit het Bbk.
2. Vast te stellen hoe dit kader juridisch het beste verankerd kan worden.
3. Onderzoeken of en zo ja hoe nadere invulling aan de zorgplicht gegeven moet worden.
4. Het nader uitwerken van het kader voor de Rotterdamse situatie, zodat binnen de voorwaarden van het Bbk baggerspecie toegepast kan worden, zonder naar Loswal Noord-West te moeten varen.

Het te ontwikkelen afwegingskader dient van toepassing te zijn op de gehele Noordzee. Gezien de urgente noodzaak vanuit de Rotterdamse baggercyclus ligt het accent bij nadere uitwerking van dit kader op de Rotterdamse situatie. Rijkswaterstaat Noordzee heeft de voorkeur om het kader te verankeren binnen bestaande wet- en regelgeving, zodat geen nieuw beleid opgesteld hoeft te worden. Het te ontwikkelen afwegingskader is dus van toepassing op de Noordzee, de brakke gebieden vormen geen onderdeel van deze studie.

1.4 Gevolgde aanpak

Bij het proces om te komen tot een afwegingskader, inclusief de mogelijke verspreidingslocaties zijn verschillende partijen betrokken vanuit Ministerie van Infrastructuur en Milieu, Rijkswaterstaat en havenbeheerders. Het betreft hier beleidsmakers, initiatiefnemers en toetsers. Er is een projectgroep aangesteld die let op planning, voortgang, afstemming en scope. Daarnaast is gebruik gemaakt van een pool van experts voor het ontwikkelen van het afwegingskader en is de juridische verankering in een juridisch expert team besproken. In onderstaande figuur is de organisatie weergegeven. Voor het opstellen van het afwegingskader zijn in 2011 twee expertsessies georganiseerd. In 2012 is een afsluitende meeting gehouden voor de juridische en inhoudelijke experts. De experts zijn afkomstig van Rijkswaterstaat Noordzee, Rijkswaterstaat Corporate Dienst, Rijkswaterstaat Zuid-Holland, Rijkswaterstaat Waterdienst, Rijkswaterstaat Noord-Holland, Havenbedrijf Rotterdam N.V., DHV B.V. en Tata Steel.

Figuur 1-2 Organisatie voor afwegingskader verspreiden op zee

1.5 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt informatie verstrekt omtrent de huidige praktijk van nuttige toepassing van baggerspecie op zee en de relevante wet- en regelgeving. In hoofdstuk 3 wordt het afwegingskader inclusief bijbehorende visie gegeven. Hoofdstuk 4 gaat in op de juridische verankering van het kader en in hoofdstuk 5 is het kader nader uitgewerkt voor de Rotterdamse situatie. In hoofdstuk 6 worden de conclusies gepresenteerd en worden nadere aanbevelingen gedaan voor het verdere vervolg.

Kader taalgebruik

In de baggerwereld wordt nog vaak gesproken over het storten van baggerspecie. Het Bbk vereist voor de uitzondering van de afvalstofwetgeving het nuttig toepassen van baggerspecie. Het storten van baggerspecie is hierdoor niet meer de juiste term. Daarnaast is er geen sprake meer van ontdoeners, maar van (nuttige) “toepassers” van baggerspecie.

De voor dit project relevante activiteiten die vallen onder nuttig toepassen betreffen het *verspreiden van baggerspecie*, met als doel dit materiaal weer terug te brengen in het systeem, en *het toepassen van baggerspecie* (met oog op hoogwaterbescherming). In paragraaf 2.3 wordt nader ingegaan op dit onderscheid. De term verspreiden is echter zeer gangbaar voor de activiteiten die plaats vinden met onderhoudsbaggerspecie afkomstig uit de havens en vaarwegen die voldoet aan de normen voor zoute wateren. Daarom wordt deze term ook voor paragraaf 2.3 gebruikt, en niet de in de praktijk minder gangbare paraplu term “nuttig toepassen” van baggerspecie.

2 WET EN REGELGEVING NUTTIG TOEPASSEN OP ZEE

2.1 Achtergrond activiteiten met baggerspecie op zee

In de Nederlandse kustzone worden grote hoeveelheden baggerspecie verplaatst. Het grootste deel hiervan is afkomstig uit havenbekkens en vaargeulen. De baggerspecie bestaat uit verschillende combinaties van zand en slib. In een ongestoord kuststelsel vindt ongehinderd transport plaats van slib en zand, langs de kust en vanuit de rivier. Een combinatie van een haven en uitgaande vaargeulen onderbreken dit transport en werken samen als een grote slib- en zandvang.

Om de havens en vaarwegen bevaarbaar te houden dient periodiek gebaggerd te worden. Indien de kwaliteit van de baggerspecie voldoet aan de normen voor nuttig toepassen (voor verspreiden in zoute wateren moet worden voldaan aan de maximale waarden voor verspreiden in zoute oppervlaktewaterlichamen +artikel 36 Bbk de interventiewaarden) kan de baggerspecie in oppervlakte water verspreid worden. Op de Noordzee wordt met name baggerspecie verspreid afkomstig vanuit de Rotterdamse havens en vaarwegen, Scheveningse haven, IJgeul/Noordzeekanaal en de vaarwegen richting Stellendam (Slijkgat). De baggerspecie afkomstig uit de Zeeuwse wateren wordt binnen dezelfde wateren verspreid en wordt derhalve niet verspreid op zee. Op de Noordzee ten noorden van de Waddeneilanden vinden nauwelijks tot geen verspreidingsactiviteiten plaats.

De grootste hoeveelheden baggerspecie zijn afkomstig uit de haven van Rotterdam, orde 8 en 10 miljoen m³ per jaar. Ongeveer de helft bestaat uit zand en de rest uit slib. Dit zand en slib is afkomstig van de rivieren maar stroomt ook toe vanuit de zee. Het zand transport op de benedenstroomse deel van de Rijn ligt mogelijk in de orde van 700.000 m³ tot 900.000 m³ (Bolwidt et al. 2001). Dit betekent dat het grootste deel van het zand dat wordt gebaggerd afkomstig is van kustlangtransport. Voor slib is dit minder duidelijk.

Er wordt zand aan het kusttransport en kustfundament onttrokken

Van de baggerspecie afkomstig uit de Rotterdamse havens en vaarwegen wordt 8 tot 10 miljoen m³ buiten de haven en buiten het kustfundament verspreid boven de Verdiepte Loswal. Deze loswal ligt zeewaarts van de doorgaande -20m dieptelijn. Daarnaast wordt jaarlijks circa 0,8 miljoen m³ zand direct "overgezet" vanuit de Maasgeul naar een noordelijk gelegen deel van het kustfundament (Loswal kustfundament). Dit betekent dat circa 3 tot 4 miljoen m³ zand in feite door de havenactiviteiten aan het kustfundament wordt onttrokken. Dit speelt alleen in het Rotterdamse, aangezien Loswal IJmuiden en de loswal voor de haven van Scheveningen binnen het kustfundament liggen.

Voor het kustfundament is de beleidslijn geformuleerd dat deze qua volume tot aan de doorgaande NAP – 20 m dieptelijn gehandhaafd moet blijven en zelfs mee moet groeien met de zeespiegel. Het aanhouden van deze beleidslijn vraagt om grote hoeveelheden kustsuppletie waarmee aanzienlijke kosten gepaard gaan. Bij de kustsuppleties wordt onderscheid gemaakt in strandsuppleties en vooroeversuppleties. Periodiek worden suppleties uitgevoerd op plekken waar niet meer voldaan wordt aan de Basis KustLijn (BKL). Afgelopen jaren is de kust op meerdere plaatsen (zwakke schakels) versterkt. Het betreft o.a. het Flaauwe Werk, Delflandse kust en de Kop van Voorne. Door de versterking van de Delflandse kust en aanleg van de Zandmotor is de hoeveelheid benodigd zand voor handhaven van de Basis Kust Lijn op dit kusttraject laag. Belangrijke zwakke schakels die nog aangepakt moeten worden zijn Katwijk en de Pettenmer en Hondsbossche zeewering.

Ook wordt er slib aan het kuststelsel onttrokken

Wat geldt voor zand geldt ook, maar in mindere mate, voor het slib. Ook dit wordt door de trits bezinken in havenbekkens, baggeren en verspreiden boven diepe putten aan het kuststelsel onttrokken. Een deel van het slib dat wordt verspreid boven de loswallen komt als gevolg van stroming weer vrij. Een deel van het slib dat wordt verspreid boven de Verdiepte Loswal wordt aan het kuststelsel onttrokken. Het is niet bekend wat hiervan de gevolgen zijn, voor het slibgehalte van waterbodan en waterkolom, voor waterkwaliteit en primaire productie. Met het slib worden ook grote hoeveelheden voedingstoffen aan het kuststelsel onttrokken.

Ook buiten de Maasgeul wordt in de Noordzee onderhoud gepleegd aan vaargeulen. Dit vindt zowel binnen als buiten de 12-mijlszone plaats. Het gaat hierbij met name om het aftoppen van zandribbels om de gegarandeerde waterdiepte te kunnen handhaven. Het materiaal wordt vervolgens boven aangrenzende percelen verspreid.

2.2 Wet- en regelgeving

Het nuttig toepassen van baggerspecie in de Noordzee betreft handelingen die expliciet genoemd worden in de artikelen 35 d Bbk en 35 g Bbk of tijdelijk opslaan als bedoeld in artikel 35 h Bbk. Door de koppeling van de definitie van nuttig toepassen van baggerspecie aan de handelingen genoemd in artikel 35 Bbk, vallen andere dan genoemde handelingen met baggerspecie niet onder het Bbk.

Artikel 35 Bbk noemt bepaalde handelingen met grond en baggerspecie, waaronder verspreiding van baggerspecie in een oppervlaktewaterlichaam (onder g). Beoogd is om deze handelingen in juridische zin te kwalificeren als “nuttige toepassings”-handelingen als bedoeld in de Europese kaderrichtlijn afvalstoffen, waarvoor, mits voldaan aan bepaalde voorwaarden, geen vergunningplicht geldt. Dit blijkt ook uit artikel 5, eerste lid, onder c, Bbk waarin het toepassingsbereik van het besluit nader is bepaald. Voorts is het besluit alleen van toepassing als voldaan is aan de zogenoemde ‘functionaliteitscriteria’ genoemd in artikel 5, lid 1, onder a en b Bbk (geen grotere hoeveelheid dan nodig en voor een toepassing die nodig is). Wordt niet voldaan aan deze criteria, dan is volgens de toelichting op het besluit geen sprake van nuttige toepassing, maar van het verwijderen van afvalstoffen. De handelingen uit artikel 35 Bbk zijn onder de voorwaarden die het besluit stelt, toegestaan.

Concreet betekent dit dat wanneer een toepassing van baggerspecie niet valt onder artikel 35 Bbk of, wanneer deze daar wel onder valt, maar daarbij niet voldaan is aan de functionaliteitscriteria van artikel 5 Bbk, en de overige daarvoor geldende eisen op grond van het besluit, de vergunningplicht herleeft. Voor dergelijke toepassingen is een watervergunning nodig, voorzover het gaat om toepassen van baggerspecie in een oppervlaktewater (artikel 5, lid 2 Bbk). Daarnaast is een toepassing van baggerspecie waarbij afgeweken wordt van de bepalingen in het besluit vergunningplichtig als bedoeld in artikel 2.1 Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) (voorheen artikel 8.1 Wet milieubeheer) (artikel 5, lid 3 Bbk). Bij de interpretatie van het Bbk moet in het achterhoofd worden gehouden dat met dit besluit gebruik is gemaakt van een uitzondering in de kaderrichtlijn afvalstoffen op de algemene vergunningplicht. Het Europese recht, en het Europese afvalstoffenrecht in het bijzonder, brengt met zich mee dat de handelingen genoemd in artikel 35 Bbk strikt zullen moeten worden geïnterpreteerd.

De in de vorige paragraaf beschreven activiteiten vallen allen onder artikel 35. Afhankelijk van de locatie en samenstelling van de baggerspecie vallen de activiteiten onder artikel 35 d Bbk (toepassen van

baggerspecie) of 35 g Bbk (verspreiden van baggerspecie). In de volgende paragraaf wordt nader ingegaan op het onderscheid.

2.3 Onderscheid tussen artikelen 35d en 35 g Bbk

Om voor de huidige activiteiten op de Noordzee met baggerspecie helderheid te krijgen of en zo ja onder welk artikelonderdeel van artikel 35 Bbk deze geschaard kunnen worden is gekeken naar mogelijke activiteiten op de Noordzee.

De volgende activiteiten worden hieronder besproken:

1. Het verspreiden van baggerspecie
2. Gebruik van zandige baggerspecie voor versterking van het kustfundament.
3. Vooroeversuppleties.
4. Strandsuppleties.
5. Aftoppen van zandribbels buiten het kustfundament.

Ad 1) Het verspreiden van baggerspecie

Tijdens de expertmeeting en het juridisch overleg is vastgesteld dat gekeken moet worden naar het oogmerk van de activiteit. Het verspreiden boven de loswallen is gericht op het weer in het systeem brengen van baggerspecie uit de havens en vaarwegen dat, indien er geen havens waren aangelegd, door zou stromen richting zee. Het overgrote deel van de baggerspecie die wordt gelost bij de loswallen verspreidt zich in de Noordzee. Dat bij deze activiteit in de put van de loswal ook baggerspecie kan achterblijven, doet niet af aan het oogmerk deze te verspreiden. Hierdoor valt deze activiteit onder artikel 35 onderdeel g Bbk: *het verspreiden van baggerspecie met het oog op de duurzame vervulling van de ecologische en morfologische functies van het sediment, behoudens op of in uiterwaarden, gorzen, slikken, stranden en platen, met uitzondering van de daarbinnen gelegen aangrenzende percelen van watergangen met het oog op het herstellen en verbeteren van die percelen.*

In de omschrijving van artikel 35g Bbk wordt uitgesloten dat baggerspecie verspreid wordt op het strand.

Ad 2) Gebruik van zandige baggerspecie voor versterking van het kustfundament (met uitzondering van de vooroever en het strand)

In de praktijk van DNZ wordt op dit moment zandige baggerspecie afkomstig uit de Maasgeul teruggebracht in het kustfundament. Omdat de Maasgeul feitelijk onderdeel uitmaakt van het kustfundament vindt de beheerder het onwenselijk om deze baggerspecie boven de Verdiepte loswal te verspreiden. Dit zou neerkomen op het ontnemen van zand uit het kustfundament. Om die reden wordt de zandige baggerspecie ten noorden van de Maasgeul teruggebracht in het kustfundament.

Daarnaast volgt uit de expertmeetings de wens om ook partijen zandige baggerspecie uit de Rotterdamse haven te kunnen verspreiden binnen het kustfundament. Momenteel worden deze partijen baggerspecie nog naar de Verdiepte Loswal of Loswal Noord West gebracht.

Deze vorm van nuttige toepassing van zandige baggerspecie draagt (mede) bij aan de hoogwaterbescherming, maar niet op een bepaalde locatie, zoals bij vooroever- en strandsuppleties het geval is. Hierdoor is de vraag opgekomen onder welke handeling van artikel 35 Bbk deze activiteit geschaard moet worden: toepassen (onderdeel d) of verspreiden (onderdeel g).

Om onderscheid te kunnen maken tussen toepassen en verspreiden is als uitgangspunt gekozen dat bij toepassing in de zin van artikel 35 d Bbk in ieder geval een zekere mate van duurzame toepassing op een

bepaalde locatie moet zijn beoogd. Hoewel de betrokken handeling mede plaatsvindt met het oog op hoogwaterbescherming, is aan deze voorwaarde onzes inziens niet voldaan als gevolg van de dynamiek in dit gedeelte van de zee. Daar komt bij dat de betrokken handeling niet alleen de hoogwaterbescherming dient, maar ook zal bijdragen aan een duurzame sedimenthuishouding als bedoeld in artikel 35 g Bbk. Het gevolg is dat deze specifieke activiteit niet, zoals bij vooroevers- en strandsuppleties, zonder meer onder artikel 35 d Bbk gebracht kan worden. Het gebruik van zandige baggerspecie voor versterking van het kustfundament is niet gebonden aan een exacte locatie, zolang maar voldoende afstand wordt gehouden van de Maasgeul wordt bijgedragen aan versterking van het kustfundament. Hierdoor ligt het meer voor de hand om deze activiteiten onder artikel 35 g Bbk te brengen.

Ad 3) Vooroeversuppleties

Tot op heden is voor het uitvoeren van vooroeversuppleties in de praktijk nooit baggerspecie uit havens en vaarwegen gebruikt. Zeewaarts van de doorgaande NAP -20m dieptelijn wordt zand gewonnen, dat op de vooroevers, de actieve zone, wordt aangebracht met als doel om de Basis Kust Lijn op die hoogte te versterken met het oog op de hoogwaterbescherming. Hierdoor is er sprake van “verondiepen” (demping is niet aan de orde). Om van toepassen in de zin van art. 35 d Bbk te kunnen spreken, moet sprake zijn van enige duurzaamheid van de toepassing op de betrokken plaats. Gezien de aangebrachte hoeveelheid en snelheid hiervan wordt hieraan voldaan. Geconstateerd wordt dat reguliere vooroeversuppleties onder 35 d Bbk moeten worden gebracht.

De kwaliteit van het toe te passen zand moet hier ook overeenkomen met de kwaliteit van de ontvangende zeebodem. Voor de volledigheid wordt opgemerkt dat wanneer de kwaliteit van het betrokken zand voldoet aan de zogenaamde achtergrondwaarden uit de Regeling bodemkwaliteit, een vrijstellingsregeling geldt (artikel 39 Bbk). Concreet betekent dit dat in dat geval niet meer getoetst hoeft te worden aan de kwaliteit van de ontvangende bodem en dat het zand overal mag worden toegepast.

Uit de expertmeetings kwam de wenselijkheid naar voren om ook zandige baggerspecie binnen het kustfundament nuttig toe te passen. Indien dit binnen de actieve zone plaatsvindt, draagt het materiaal naast het kustfundament ook bij aan het behoud van de basiskustlijn. Hiermee wordt de hoeveelheid zeezand die nodig is voor uitvoering van (vooroevers)suppleties gereduceerd. De vraag is uiteraard onder welk artikel 35 Bbk deze activiteit geschaard kan worden. De activiteit verschilt nauwelijks met het beschreven in ad 2) *versterking van het kustfundament met uitzondering van vooroevers en strand*. Verschil zit met name in het feit dat dit zand ook bijdraagt aan behoud van de basis kustlijn. Het oogmerk van de activiteit is van belang om vast te kunnen stellen of de activiteit onder artikel 35 d Bbk of 35 g Bbk geschaard kan worden. Indien de zandige baggerspecie daadwerkelijk wordt verspreid voor een onderhoudsgevoelig deel van de kust (b.v. Hoek van Holland) dan is het oogmerk van de activiteit om ter plaatse bij te dragen aan de lokale (duurzaamheid van de toepassing) hoogwaterbescherming en valt de activiteit onder artikel 35 d Bbk. Indien het oogmerk met name de bijdrage aan de totale bescherming van de kust is en de uiteindelijke locatie waar het zand terecht komt minder van belang is, draagt de activiteit ons inziens met name bij aan de duurzame sedimenthuishouding als bedoeld in artikel 35 g Bbk en hoeft conform het Bbk in dat geval niet getoetst te worden aan de kwaliteit van de ontvangende bodem.

Binnen het Bbk en/of de Nota van toelichting ontbreken duidelijke handvaten om een scherp onderscheid te maken tussen toepassen en verspreiden. In bovenstaand geval speelt tevens de diepte waarop de baggerspecie wordt aangebracht een rol: hoe dicht bij het strand (ondieper), hoe sterker de lokale bijdrage van de activiteit en daarmee een toename van duurzaamheid van de toepassing. De vraag is echter wanneer sprake is van ‘overgang’ van verspreiden in de zin van artikel 35 g Bbk naar het regime van toepassen in de zin van artikel 35 d Bbk. Geconcludeerd kan worden dat het aanbrengen van baggerspecie binnen de actieve zone zowel onder artikel 35 d Bbk als artikel 35 g Bbk geschaard kan worden. Rijkswaterstaat Noordzee is van mening dat materiaal dat op het strand kan komen minstens

dezelfde kwaliteit dient te hebben als de ontvangende bodem (schoon). Aangezien deze vereiste reeds is opgenomen onder artikel 35d Bbk, wordt voorgesteld om het nuttig toepassen van baggerspecie in de actieve zone onder artikel 35d Bbk te scharen. Hierdoor wordt voorkomen dat aanvullende beleidsregels opgesteld moeten worden voor handelingen inzake 35g Bbk (voldoen aan achtergrondwaarden bij verspreiden binnen actieve zone). Een dergelijke aanvulling zou tevens kunnen worden gezien als een aanscherping van bestaande wet- en regelgeving, waardoor het juridisch lastig is dergelijke voorwaarden te kunnen verankeren. Gezien de handhaafbaarheid is het wel van belang om de actieve zone goed te kunnen definiëren. Doordat het nuttig toepassen van baggerspecie in gevolge artikel 35 d Bbk moet voldoen aan de achtergrondwaarde, kan dit ons inziens ook geen probleem geven voor de recreatie ervaring op het strand, zodat hieraan geen andere voorwaarden gesteld hoeven te worden (waarbij we ook weer opmerken, dat het maar zeer de vraag is of dit mogelijk is, omdat het lijkt op een aanscherping). Ook voor het overige zien wij geen redenen waarom er aan het nuttig toepassen als bedoeld onder 35d Bbk andere voorwaarden wenselijk zouden kunnen zijn.

Ad 4) Strandsuppleties

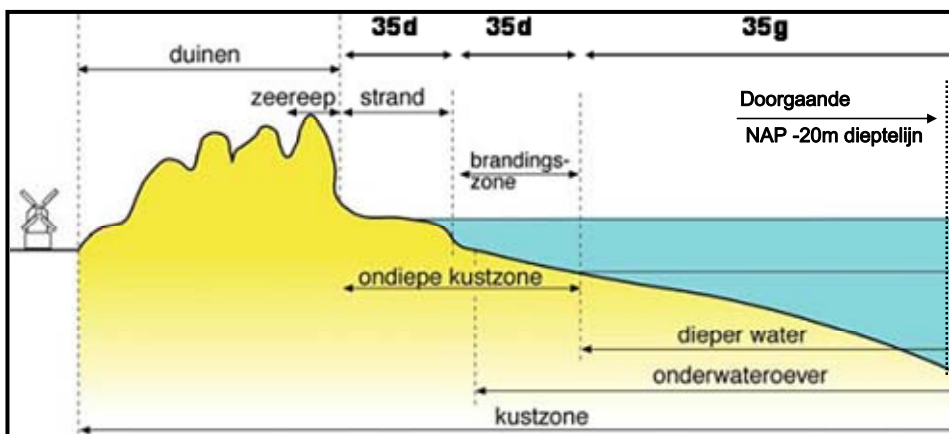
Voor zover zandsuppleties daadwerkelijk op het strand plaatsvinden, kan artikel 35 g Bbk daarop nooit van toepassing zijn. Verspreiding van baggerspecie op stranden en platen valt immers niet onder verspreiding als bedoeld in art. 35 g Bbk en wordt dus niet beschouwd als nuttige toepassing in de zin van het Bbk. Voor strandsuppleties wordt in praktijk echter ook nooit baggerspecie uit havens en vaarwegen gebruikt. Strandsuppletie met zand kan in beginsel geschaard worden onder artikel 35 d Bbk ("verondiepen") aangezien het oppervlaktewaterlichaam de Noordzee doorloopt tot aan de duinvoet. De zandsuppleties vinden plaats met het oog op hoogwaterbescherming. Tevens is bij het aanbrengen van zand op het strand voldaan aan het vereiste dat van een zekere duurzaamheid van de toepassing sprake moet zijn.

De kwaliteit van het toe te passen zand moet overeenkomen met de kwaliteit van de ontvangende bodem of voldoen aan de achtergrondwaarden uit de Regeling bodemkwaliteit.

Ad 5) Het aftoppen van zandribbels buiten het kustfundament

Rijkswaterstaat Noordzee zorgt ervoor dat de scheepvaartgeulen op de Noordzee bevaarbaar blijven. Om een minimale vaardiepte te kunnen garanderen worden buiten het kustfundament op een aantal plekken zandribbels afgetopt. Dit materiaal wordt vervolgens weer buiten de vaargeul gelost. Deze activiteit is te vergelijken met de eerste activiteiten: het materiaal wordt verspreid binnen het systeem, zonder het oogmerk van hoogwaterbescherming. Deze activiteit wordt derhalve ook onder artikel 35g geschaard. Dit geldt ook voor de activiteiten buiten de 12-mijlszone, ook hier is het Bbk van kracht.

In onderstaande figuur wordt schematisch weergegeven waar op het kustfundament de verschillende activiteiten plaatsvinden. Voor het nuttig toepassen van baggerspecie op zee is het dus van belang te weten onder welk artikel de activiteit valt. Indien sprake is van verspreiden van baggerspecie (art. 35g) is de kwaliteit van de ontvangende bodem niet relevant. Er dient voldaan te worden aan de norm voor verspreiden in zoute wateren (ZBT+ interventiewaarden). Voor activiteiten die vallen onder artikel 35d is de ontvangende bodem wel relevant. De kwaliteit van de toe te passen baggerspecie moet van dezelfde kwaliteit zijn of in ieder geval voldoen aan de achtergrond waarden (aw-waarden). Er kan van uitgegaan worden dat zowel het strand als de vooroever over het algemeen van goede kwaliteit zijn. Hierdoor dient de baggerspecie die wordt toegepast te voldoen aan de Achtergrond waarden (AW).

Figuur 2-1 Schematische indeling van de kustzone (Janssen & Mulder, 2004).

Overgang tussen activiteiten 35d en 35g

Om onduidelijkheden te voorkomen onder welke nuttige toepassing (art. 35d of art 35g) de activiteit valt te scharen ligt het voor de hand om de overgang tussen artikel 35 d en 35g eenduidig vast te leggen aan de hand van de waterdiepte. Het verspreiden van baggerspecie heeft als doel om het materiaal weer terug in het systeem te brengen. Dit dient niet ten koste te gaan van overige functies, waaronder de scheepvaart. Loswal Noord is in de jaren 90 verlaten, aangezien voor een groot deel van deze loswal een minimale diepte van NAP -11,5 m (10m LAT) niet langer gegarandeerd kon worden. Deze norm is niet vastgelegd in beleid, maar wordt door RWS Noordzee wel als beheerregel toegepast. In de zogenaamde Markeerkaart zijn voor de gehele Noordzee de minimale dieptes weergegeven. Voor de kustzone is dit over het algemeen NAP -11,5 m (10m LAT). Gebieden waar de waterdiepte lager is door bijvoorbeeld van schepen geslagen containers worden gemarkeerd en de containers worden vervolgens verwijderd. Door voor de overgang tussen verspreiden en toepassen op NAP -11,5 m (10m LAT) te gaan zitten wordt voorkomen dat door verspreiden de waterdiepte ontoereikend wordt en wordt tevens gezorgd dat in het merendeel van de actieve zone van het kustfundament verspreiding niet mogelijk is.

2.4 Zorgplicht Bbk

Bovenstaande activiteiten hebben een sterk fysisch-ecologisch en morfologisch karakter. Om een goed antwoord te kunnen hebben op de vraag in hoeverre nadere invulling gegeven dient te worden aan de zorgplicht, zal echter ook gekeken moeten worden naar de chemische-ecotoxicologische kant van het verhaal. Voor verspreiden in zoute oppervlaktewaterlichamen moet worden voldaan aan artikel 36, de Interventiewaarden en de maximale waarden voor verspreiden in zoute oppervlaktewaterlichamen. Toetsing vindt plaats middels het programma TOWABO, voor normenkader en stoffenpakket zie bijlage 4.

Stoffen waarvoor er geen norm is voor verspreiden in zoute wateren mogen niet verspreid worden. Vanuit KRW en KRM zou in principe voor het verspreiden van stoffen waar geen maximale waarde voor verspreiden in zoute wateren (de Noordzee, Waddenzee of Zeeuwse wateren) of geen interventiewaarde voor is op minimaal een standstill niveau (geen achteruitgang) als zorgplicht kunnen gelden.

Binnen Rijkswaterstaat is in het "normen" overleg gesproken over invulling van de zorgplicht. Geconcludeerd is dat het Bbk geen nadere aanscherping van wet- en regelgeving beoogd. Nadere invulling van de zorgplicht door toevoegen van nieuwe parameters aan de norm voor verspreiding binnen zoute wateren is niet gewenst.

2.5 Conclusies Bbk op de Noordzee

Aan de hand van dit hoofdstuk kunnen de volgende conclusies worden getrokken:

- Bij het nuttig toepassen van baggerspecie op de vooroever en het strand dient voldaan te worden aan de achtergrondwaarden of aan de kwaliteit van de ontvangende bodem;
- Vanuit het oogpunt van handhaving is het gezien het verschil in voorwaarden (kwaliteit ontvangende bodem wel/niet relevant) wenselijk om de activiteiten verspreiden van baggerspecie en toepassen van baggerspecie in de kuststrook niet op dezelfde locatie te laten plaatsvinden;
- Het nuttig toepassen van baggerspecie, zoals al jaren plaatsvindt boven de huidige loswallen valt onder artikel 35g Bbk verspreiden;
- Het nuttig toepassen van baggerspecie binnen het kustfundament maar buiten strand en vooroever valt onder artikel 35g;
- Het verspreiden van zand dat vrijkomt bij het aftoppen van zandribbels in het kader van vaargeulonderhoud valt onder artikel 35g ongeacht of dit binnen of buiten de 12-mijlszone plaatsvindt;
- Vooroeversuppleties, het nuttig toepassen van baggerspecie in de actieve zone, wordt geschaard onder artikel 35d, toepassen van baggerspecie;
- Strandsuppleties vallen onder artikel 35d, toepassen van baggerspecie;
- Om de overgang tussen verspreiden van baggerspecie (art. 35 g) en toepassen van baggerspecie (art. 35d) eenduidig vast te leggen kan het beste aangesloten worden op de informele norm die wordt gehanteerd voor de minimale vereiste diepte (NAP -11,5 m (10m LAT));
- Extra normen opnemen in de Regeling bodemkwaliteit voor stoffen waar geen maximale waarden of interventiewaarden voor zijn, is momenteel niet gewenst. Handhaven van de zorgplicht is een belangrijk aandachtspunt.

3 AFWEGINGSKADER: VISIE EN BESLISBOOM

In het vorige hoofdstuk is ingegaan op de morfologische situatie op de Noordzee en de wijze waarop de verspreiding van baggerspecie plaatsvindt. In dit hoofdstuk wordt het afwegingskader gepresenteerd waarmee Rijkswaterstaat Noordzee invulling geeft aan een duurzame en functionele invulling van het nuttig toepassen van baggerspecie op zee. Het afwegingskader bestaat uit een algemene visie en een beslisboom die van toepassing is op de gehele Noordzee.

3.1 Visie nuttig toepassen baggerspecie op zee

De ligging van de huidige loswallen op zee is zo gekozen dat het nuttig toepassen van baggerspecie boven deze loswallen geen of zo min mogelijk effecten hebben op verschillende functies en de natuur. De onderliggende overwegingen bij het vaststellen van de locaties zijn echter nooit volledig vastgelegd. In deze paragraaf wordt voorwaarden aangegeven voor het nuttig en functioneel toepassen van baggerspecie. Eerst wordt ingegaan op de algemene uitgangspunten, vervolgens wordt het geheel in de vorm van een beslisboom gepresenteerd. Deze visie is integraal opgezet en bevat derhalve ook overwegingen (b.v. imago-schade) die niet binnen het kader van het Bbk passen.

Natuurlijke sediment huishouding

In het Bbk en de bijbehorende Nota van toelichting is de rol en de functie van het verspreiden van baggerspecie in oppervlaktewateren als volgt omschreven:

Artikel 35, onderdeel g Bbk:

Met dit onderdeel wordt de bestaande mogelijkheid tot het verspreiden van (onderhouds)baggerspecie in oppervlaktewater voorgezet. Sediment maakt een natuurlijk onderdeel uit van het watersysteem en vervult hierin waardevolle ecologische en (hydro)morfologische functies. Het beleid is er daarom op gericht om zoveel mogelijk te voorkomen dat sediment vrijkomend bij werkzaamheden ten behoeve van het waterbeheer (zoals het op diepte brengen en houden van havens en vaarwegen) onnodig wordt onttrokken aan het watersysteem.

Zo heeft bijvoorbeeld de aanleg van havengebieden en vaarwegen in beginsel een verstorende invloed op de sedimenthuishouding en hiermee op de optimale vervulling van de sedimentfuncties. Verstorend in de zin dat in havengebieden en een aantal vaarwegen veel grotere hoeveelheden sediment worden 'ingevangen' dan onder meer natuurlijke omstandigheden het geval zou zijn. Het periodiek baggeren van havens en vaarwegen en het weer in oppervlaktewater verspreiden van de hierbij vrijkomende baggerspecie bevordert zoveel mogelijk de natuurlijke sedimenthuishouding: ingevangen riviersediment kan zijn riviergang verder vervolgen, vanuit zeehavengebieden alsnog de zee bereiken en de extra onttrokken hoeveelheden zeesediment worden weer toegevoegd aan de kuststroom. Hiermee kan het sediment zijn natuurlijke ecologische en (hydro)morfologische functies weer ten volle vervullen. Zo is de kraamkamerfunctie van Waddenzee, Zeeuwse en Zuid-Hollandse Delta afhankelijk van voldoende natuurlijke slibtoevoer. Tevens wordt door het verspreiden van baggerspecie de zand- en slibhonger van het water beperkt, hetgeen bijdraagt aan de bescherming van het achterland bij hoogwaters.

Behalve in rivieren en de kustgebieden wordt baggerspecie ook verspreid in meren en plassen, zij het op veel kleinere schaal maar wel vanuit vergelijkbare ecologische en morfologische oogmerken.

Mede vanuit het perspectief van herstel van de natuurlijke functies van het sediment in watersystemen wordt het verspreiden van baggerspecie in de Vierde Nota Waterhuishouding als structurele, nuttige en dus duurzame bestemmingsoptie beschouwd.

Het verspreiden van baggerspecie vanuit havens en vaarwegen in zee draagt, indien voldaan wordt aan de chemische kwaliteitseisen, bij aan de natuurlijke sedimenthuishouding. Vergelijkbaar met de situatie voor aanleg van havens en vaarwegen

Behoud van het kustfundament

Voor het kustfundament is de beleidslijn geformuleerd dat deze qua volume tot aan de doorgaande – 20 m dieptelijn gehandhaafd moet blijven en zelfs mee moet groeien met de zeespiegel. De baggerspecie die sedimenteert in de havens en vaarwegen bestaat voor een deel uit zand afkomstig uit het kustfundament. Momenteel wordt dit materiaal, indien voldaan wordt aan de bovengrens voor het verspreiden van baggerspecie op zee, buiten het kustfundament verspreid. Hiermee gaat zand verloren uit het kustfundament, waardoor grote hoeveelheden zand noodzakelijk zijn voor het uitvoeren van kustsuppleties. Door het zandige materiaal binnen de actieve zone van het kustfundament te verspreiden draagt het materiaal direct bij aan het onderhoud van de Basis Kust Lijn. Hierdoor draagt de activiteit nog meer bij aan een nuttige en functionele toepassing. De samenstelling van het zand dient echter wel overeen te komen met de wensen zoals gesteld voor kustsuppleties. Het betreft zowel de korrelgrootte (>175µm en <375µm) als de kwaliteit (voldoen aan achtergrond waarden).

Zandige baggerspecie wordt bij voorkeur binnen het kustfundament verspreid waarbij het verspreiden binnen de actieve zone van zand met juiste korrelgrootteverdeling en kwaliteit de voorkeur geniet.

Baggerspecie verspreiden in het systeem

Het verspreiden van baggerspecie op zee heeft als doel om zand en slib weer in het systeem te brengen (zie hoofdstuk 2). Om de verspreiding zo nuttig en functioneel te laten verlopen is de inrichting en locatie van de loslocaties van belang. De loswallen dienen derhalve te werken als een “slibpomp”, slib dient weer terug te komen in het systeem alsof het niet is onttrokken door de havens en vaargeulen.. Hoe dichterbij de kust hoe ondieper de zee en des te groter de lokale invloed van wind, getij en golven. Zolang er geen negatieve effecten te voorzien zijn (natuur, imago) heeft verspreiding binnen het kustfundament de voorkeur.

Om de baggerspecie optimaal in het systeem te kunnen verspreiden heeft het verspreiden binnen het kustfundament de voorkeur, dit sluit aan op de oorspronkelijke situatie zonder havens

Imago schade

Rondom het verspreiden van baggerspecie heerst een negatief imago. Afgelopen jaren zijn bij Rijkswaterstaat Noordzee op gezette tijden meldingen gedaan van het “aanspoelen” van slib op het strand in combinatie met de aanwezigheid van sleehoppers voor de kust. Gezien het dynamische karakter van de kust en het van nature aanwezig slib in het systeem is het de vraag of de overlast daadwerkelijk wordt veroorzaakt door de te verspreiden baggerspecie. Rijkswaterstaat Noordzee is echter van mening dat imagoschade zoveel mogelijk voorkomen dient te worden.

Het verspreiden van baggerspecie langs de kust mag niet leiden tot imagoschade

Noordzee: multifunctioneel

In het Intergraal Beheerplan Noordzee 2015 is weergegeven hoe invulling gegeven wordt aan het beheer van de Noordzee. In het plan zijn alle mogelijke functies op de Noordzee weergegeven. Voor Rijkswaterstaat Noordzee is het van belang dat er geen tegenstrijdige functies op dezelfde locatie plaatsvinden. Het verspreiden van baggerspecie is niet altijd te combineren met andere gebruiksfuncties.

Het verspreiden boven scheepvaartroutes en huidige en toekomstige zandwinputten zorgt voor overlast, gevaarlijke situaties en een niet duurzaam gebruik van grondstoffen en is hierdoor niet functioneel.

Verspreiden van baggerspecie dient niet te conflicteren met andere gebruiksfuncties

Zandwinstrategie

Rijkswaterstaat Noordzee werkt momenteel aan een nieuwe zandwinstrategie om te kunnen voldoen aan de grote vraag naar zand. Hieruit volgt dat duurzaam omgegaan dient te worden met de aanwezige zandvoorraden op zee. Om aan te sluiten op deze zandwinstrategie is het wenselijk om baggerspecie alleen boven oude zandwinputten te verspreiden, waar ook in de toekomst geen geschikt zand meer voorradig is. Hiermee wordt voorkomen dat waardevolle delfstoffen onder een laag baggerspecie wordt bedolven, waardoor toekomstige winning minder efficiënt kan verlopen.

Verspreiden van baggerspecie boven oude zandwinputten is nuttig en functioneel indien er geen geschikt zand voor zowel korte als lange termijn onder een laag baggerspecie wordt bedekt.

Ecologische gevolgen verspreiden

Het verspreiden van baggerspecie heeft gevolgen voor de bodemfauna. Door bedelving met baggerspecie gaat bodemfauna verloren. Boven locaties met hoge dichtheden aan (levende) schelpenbanken is verspreiding niet gewenst. Na afloop van de verspreiding herstelt de bodemfauna zich. De samenstelling van de aanwezige bodemfauna wijkt echter na enkele jaren nog sterk af van de oorspronkelijke samenstelling. De gevolgen voor de bodemfauna kunnen worden beperkt door:

- het momentane areaal aan verspreidingslocaties zo klein mogelijk te houden;
- baggerspecie te verspreiden boven zandwinputten waar het bodemfauna zich nog niet volledig hersteld heeft;
- verspreidingslocaties zo efficiënt mogelijk te gebruiken.

Bij het vaststellen van verspreidingslocaties dient de bodemfauna zoveel mogelijk gespaard te worden. Terughoudendheid is geboden voor het in gebruik nemen van nieuwe verspreidingslocaties.

Uitvoering & algemene milieueffecten

Om de Nederlandse havens en vaarwegen op diepte te houden wordt er periodiek gebaggerd. Om de vaarkosten en de uitstoot te minimaliseren, dient de afstand tot de verspreidingslocaties klein te zijn. Een locatie te dicht bij de haven is echter minder efficiënt door het optreden van een retourstroom van zand en slib richting de haven. Vanuit zowel kosten als milieueffecten bestaat een optimale afstand tussen verspreidingslocatie en baggerlocatie.

Om de (vaar)kosten en milieu belasting te beperken heeft een verspreidingslocatie dicht bij de haven, zonder een grote retourstroom, de voorkeur.

Chemische kwaliteit baggerspecie

De normen voor het nuttig toepassen van baggerspecie op zee (maximale waarden voor verspreiden in zoute oppervlaktewaterlichamen + interventiewaarden) zijn opgenomen in het Bbk. Dit betekent niet dat daarmee alle baggerspecie die hieraan voldoet overal nuttig en functioneel toegepast kan worden. De chemische samenstelling van de baggerspecie verschilt en hangt af van de invloed van zee en havenactiviteiten.

Het is niet wenselijk om baggerspecie die niet voldoet aan de norm voor nuttig toepassen op zee binnen de actieve zone nuttig toe te passen.

Bovenstaande uitgangspunten zijn de algemene standpunten en opvattingen van Rijkswaterstaat Noordzee. Om verspreiden van baggerspecie op een nuttige en functionele wijze plaats te laten vinden dient aan alle aspecten voldaan te worden.

3.2 Beslisboom

Op basis van de opgestelde visie is een beslisboom opgesteld. De beslisboom wordt ingezet voor het vaststellen van de locaties waar baggerspecie tegen welke voorwaarden verspreid kan worden. De beslisboom leidt tot een overzicht van locaties waar de nuttige toepassing van baggerspecie plaats kan vinden op een functionele en duurzame wijze.

De beslisboom is opgebouwd uit de volgende twee stappen:

- 1 Uitsluiten van gebieden op basis van functies en effecten
 - a. ongeacht bagger samenstelling;
 - b. afhankelijk van textuur en samenstelling;
- 2 Aanwijzen van gebieden die de voorkeur hebben
 - a. op basis van generieke principes;
 - b. op basis van lokale omstandigheden, fysische- en chemische kwaliteit van de te verspreiden baggerspecie en de wijze waarop het onderhoudsproces is vormgegeven.

In de volgende paragrafen wordt nader ingegaan op deze stappen. In bijlage 1 zijn de stappen schematisch weergegeven.

3.2.1 Stap 1: Uitsluiten van gebieden op basis van functie en effecten

Ongeacht samenstelling

In de herziene versie van het Integraal Beheerplan Noordzee is het uitgangspunt dat zoveel mogelijk meervoudig ruimtegebruik wordt toegepast. Het kabinet heeft in het Nationaal Waterplan (NWP) activiteiten aangewezen die van nationaal belang zijn: zandwinning en zandsuppletie, duurzame windenergie, olie- en gaswinning, CO2 opslag, zeescheepvaart en militaire oefeningen op zee. Deze gebieden staan aangegeven op de structuurvisiekaart van het Nationaal Waterplan. Andere activiteiten mogen plaatsvinden in deze gebieden mits deze de activiteiten van nationaal belang niet belemmeren.

Daarnaast is nog een groot aantal functies waarmee het nuttig toepassen van baggerspecie niet gecombineerd kan worden vanuit het oogpunt van veiligheid en doelmatigheid of gezien de effecten op de natuur:

- Natuur (Levende schelpdierbanken);
- Actieve Zandwingebieden;
- Gebieden met strategische zandwinvoorraad (suppletie en/of beton- en metselzand);
- Scheepvaartgeulen;
- Windmolenparken;
- Olie- en gasplatforms.

Locaties met de volgende functies of gebruik worden slechts onder voorwaarden toegelaten voor verspreiden van baggerspecie, waarbij de voorwaarden dienen om afbreuk aan de geldende functie of gebruik te voorkomen:

- Scheepvaart: handhaving lokaal geldende markeerdiepte;
- Ankergebieden;
- Militaire terreinen;
- Kabels & leidingen;
- Scheepswrakken.

Het verspreiden van baggerspecie boven scheepswrakken wordt vanuit archeologisch oogpunt niet als een probleem gezien. Wrakken aan de oppervlakte worden wellicht beter geconserveerd indien ze ‘begraven’ worden. Wrakken zijn door het grotendeels ontbreken van hard substraat op de Noordzee ecologisch echter van grote waarde en hebben daarnaast een grote aantrekkingskracht voor sportduikers. Hierdoor is het niet altijd wenselijk om baggerspecie boven en in de nabije omgeving van scheepswrakken te verspreiden.

Bij het verspreiden van bagger komt verhoudingsgewijs veel baggerspecie in de directe omgeving tot bezinking, voordat het in het (natuurlijk) sedimenttransport wordt opgenomen. Het invloedsgebied is afhankelijk van de lokale omstandigheden en de eigenschappen van de baggerspecie. Er wordt daarom een afstand aangehouden van 1500 meter (tot rust- en zoogplaatsen van zeehonden), 1000m (tot levende schelpdierbanken) of 500m (tot overige functies of gebruik).

Afhankelijk van de samenstelling

Gebieden kunnen tevens worden uitgesloten voor verspreiden op basis van de samenstelling van de baggerspecie. Het gaat hierbij om het in de kustzone verspreiden van baggerspecie met hoge slibgehalten. Redenen hiervoor zijn tweeledig: de kwaliteit van slibrijke baggerspecie voldoet vaak niet aan de aanwezige achtergrondkwaliteit van de kustzone en het strand (Art. 35d) en daarnaast speelt ook het imago een rol doordat bij het strand aangetroffen slib of vertroebeling aan deze verspreiding wordt gekoppeld. In het verleden is Rijkswaterstaat Noordzee een aantal keer geconfronteerd met een negatieve publieke opinie door het zien van hopperactiviteiten in de buurt van het strand. Door de scheiding tussen Art 35d en 35g en de beperking voor het verspreiden (35g) nabij de kust vanwege de scheepvaart tot gebieden dieper dan NAP -11,5 meter (markeerdiepte LAT -10 meter) is dit (vrijwel geheel) ondervangen¹. Het verspreiden van slibrijke baggerspecie vanaf NAP -11,5 meter tot op de kust dient uitgesloten te worden. Hetzelfde geldt voor slibrijke baggerspecie bij havenmonden. Door het optreden van een retourstroom van slib is het vanuit milieuaspecten (emissies) en vanuit beheer niet wenselijk om baggerspecie te dicht bij de havens te verspreiden. Aangezien het optreden van retourstroom ook zorgt voor toename in kosten is dit ook voor de waterbeheerders niet wenselijk. Voor het bepalen van de hier te hanteren afstanden zal dan ook de afweging van de geschatte kosten voor meer baggeren en verder varen een rol spelen.

3.2.2 Stap 2: Aanwijzen van gebieden die de voorkeur hebben

Na het uitsluiten van gebieden in de eerste stap blijven de locaties over waar het verspreiden van baggerspecie, al dan niet onder voorwaarden, bijdraagt aan een functionele en duurzame invulling van de

¹ Indien buiten NAP – 11,5 meter baggerspecie wordt verspreid kan dit slib (net als het op zee gebleven slib) nog steeds het strand bereiken.

morfologische en ecologische functies van het sediment. Tussen deze locaties kunnen echter nog grote verschillen bestaan in voorkeur. Bij de locatie afweging spelen de volgende afwegingen een rol:

A Generieke afwegingen

1. Het gebruiken van bestaande verspreidingslocaties;
2. Het gebruiken van oude zandwinputten die volledig uitgenut zijn, waardoor er geen toekomstig zandwinvoorraden worden bedolven onder een laag baggerspecie;
3. Het beperken van het totale areaal waar baggerspecie wordt verspreid.

Toelichting generieke afwegingen

Het kan zijn dat een groot gebied geschikt is voor het verspreiden van baggerspecie op een functionele en duurzame wijze. Uit de visie volgt echter dat de totale oppervlakte waarboven dit gebeurt ook van belang is. Met deze generieke afwegingen wordt ervoor gezorgd dat de lokale bodemfauna zo min mogelijk wordt verstoord en dat duurzaam wordt omgegaan met de aanwezige zandwinvoorraden.

B Gebiedspecifieke afwegingen

Afwegingen op basis van lokale omstandigheden, fysische- en chemische kwaliteit van de te verspreiden baggerspecie en de wijze waarop het onderhoudsproces is vormgegeven:

1. Zoveel als mogelijk nuttig en functioneel inzetten van zand uit vaargeulen op de Noordzee dat voldoet aan de achtergrondwaarden voor onderhoud aan de basis kustlijn (toepassen Art 35d);
2. Inzetten van zandige baggerspecie voor het behoud van het kustfundament;
3. Optimaliseren van de inrichting van de verspreidingslocatie, waardoor het oogmerk van art. 35g, verspreiden in het gehele systeem, zo goed als mogelijk wordt behaald.
4. Optimaliseren van de verspreidingslocaties gerelateerd aan vaarafstanden, optreden van retourstroom en de locaties van zandwingebieden om de baggercyclus zo optimaal mogelijk in te richten.

Onderhoudsbaggerspecie uit de Noordzee (zand) die voldoet aan de eisen voor het toepassen onder 35d (schoner dan achtergrondwaarden) wordt in het geval er lokaal erosiegevoelige plekken aan de kust zijn, zoveel als mogelijk ingezet in het kader van onderhoud aan de Basis Kust Lijn (BKL). Hiermee wordt de hoeveelheid zand die gewonnen dient te worden voor suppleties gereduceerd en neemt, op voorwaarde dat een lokale onderhoudsbehoefte aan de kust aanwezig is, de totale emissie af. Indien aan bovenstaande voorwaarden wordt voldaan wordt de baggerspecie niet verspreid, maar toegepast onder artikel 35d. Voorwaarde is wel dat dit materiaal voldoet aan de lokale wensen betreffende de korrelgrote verdeling (D50 >175µm en <350µm).

Onderhoudsbaggerwerkzaamheden kunnen tevens bijdragen aan het onderhoud aan het kustfundament. Door zandige baggerspecie te verspreiden boven het kustfundament wordt bijgedragen aan het op peil houden van of zelfs mee laten stijgen van het kustfundament. Ook hier wordt een reductie van de hoeveelheid te winnen zand gerealiseerd.

Het oogmerk voor het verspreiden van baggerspecie onder artikel 35g betreft het weer in het systeem terugbrengen van de baggerspecie. Het feit dat bij een verspreidingslocatie een deel van de baggerspecie op de bodem achter blijft, doet daar niet aan af. Getracht dient te worden om de verspreidingslocatie te kiezen die gezien de fysische omstandigheden het beste als een "slibpomp" werkt.

De uiteindelijke verspreidingslocatie dient in de buurt van het herkomstgebied van de baggerspecie en eventuele operationele zandwingebieden te liggen. Hierdoor blijven de vaarafstanden beperkt (minder emissies) en is het mogelijk om de baggercyclus zo in te richten dat ook combinatievaren (heen met

baggerspecie en terug met zand) mogelijk is. Vanuit het oogpunt van een aanwezige retourstroom is een locatie te dicht bij de haveningang ook niet wenselijk (bij verspreiden van slibrijke baggerspecie).

3.3 Toets afwegingskader op bestaande wet- en regelgeving

3.3.1 Natuurbeschermingswet 1998

Om baggerspecie te kunnen verspreiden dient naast de voorwaarden vanuit het Bbk ook voldaan te worden aan de Nbwet 1998. In hoeverre verspreiden van baggerspecie mogelijk is binnen N2000 gebieden wordt in de afzonderlijke beheerplannen opgenomen. In deze plannen wordt aangegeven welk (huidig) gebruik vergunningvrij verricht kan worden onder welke voorwaarden.

Voor de Voordelta is dit beheerplan reeds in 2008 opgesteld. Hierin zijn de baggerwerkzaamheden voor het Slijkgat onder het huidige gebruik opgenomen. Voor nadere voorwaarden voor het verspreiden van baggerspecie wordt verwezen naar het Bbk. In het beheerplan zijn dus geen extra voorwaarden opgenomen voor het verspreiden van het materiaal, er dient voldaan te worden aan het Bbk.

Momenteel wordt gewerkt aan het opstellen van de beheerplannen voor Noordzeekustzone en Vlake van de Raan. Voor de Noordzeekustzone is, gezamenlijk met de Waddenzee, een Nadere Effect Analyse opgesteld van verschillende activiteiten die binnen deze gebieden plaatsvinden. Voor dit traject is hiervoor het opgestelde kader voor baggerwerkzaamheden relevant. In de Noordzeekustzone vinden in de huidige situatie nauwelijks baggerwerkzaamheden plaats. Het betreft alleen baggerwerken die aansluiten op werkzaamheden in de Waddenzee. Deze activiteiten kunnen onder bepaalde randvoorwaarden vergunningvrij plaatsvinden. De belangrijkste worden hieronder weergegeven:

- Streven naar minimalisatie van de hoeveelheid baggerwerk, o.a. door bij het vaargeulonderhoud de natuurlijke morfologische ontwikkelingen van de geulen te volgen;
- Zo weinig mogelijk verspreidingslocaties gebruiken;
- De te verspreiden specie dient te voldoen aan de kwaliteitseisen volgens het Besluit Bodemkwaliteit.
- Het huidige beleid waarbij zand dat vrijkomt bij het vaarwegonderhoud mag worden onttrokken aan de Waddenzee en ter beschikking komt voor de zandhandel, wordt voortgezet. Het beleid "geen zand onttrekken uit het kustfundament" wordt hierbij vastgehouden. De Waddenzee is een zandimporterend systeem en de zandonttrekking wordt vereffend door (extra) suppletie in de Noordzeekustzone;
- De maximum jaarlijks te onttrekken hoeveelheid zand wordt vastgesteld op 0,5 mln m³;
- Baggerspecie die wordt gelost middels onderlossers moet worden verspreid op permanente en relatief diepe locaties (geulen waar weinig bodemfauna aanwezig is) met relatief hoge stroomsnelheden (voor optimale verspreiding) en die geen rol spelen bij andere beheervraagstukken;
- Ten behoeve van afstemming werkzaamheden vindt minstens éénmaal per jaar overleg plaats in het 1e kwartaal tussen Nb-wet bevoegd gezag, vergunningverlening (nu: EL&I DRZ-Noord) en de vaarweg- en havenbeheerders;
- Bij sterk slibhoudende baggerspecie (vooral in havens) vindt het baggeren en verspreiden bij voorkeur plaats tijdens de winterperiode (i.v.m. minder primaire productie in deze periode). Wanneer het om nautische- of veiligheidsredenen niet mogelijk is om de werkzaamheden in deze periode uit te voeren kan het werk buiten deze periode uitgevoerd

worden. Ook wanneer baggeren in een geconcentreerde (winter)periode leidt tot toename van het baggerbezwaar kan van bovenstaande regel worden afgeweken;

- Bagger mag niet worden verspreid:
 - binnen 1000 meter van gebieden met rijke flora en fauna, waaronder mossel-, oester- en kokkelbanken en mosselpercelen;
 - binnen 500 meter van vogelbroedgebieden en hoogwaterrustplaatsen, bij voorkeur niet tijdens de kentering;
 - binnen 1500 meter van rust- en zoogplaatsen van zeehonden.

Voor nieuwe plannen of projecten (geen bestaand gebruik) vormt het voorwaardenkader een toetsmoment in hoeverre een Nb-wetvergunning nodig of voldaan wordt aan de voorwaarden voor vrijstelling.

Daarnaast kan er sprake zijn van externe werking op Natura2000 gebieden. Door het verspreiden van baggerspecie kunnen slibconcentraties wijzigen, met een mogelijk negatief effect op de bestaande N2000 gebieden. Naast de voorwaarden vanuit het Bbk zal door de “verspreider” voldaan moeten worden aan Nb-wetgeving.

3.3.2 Kaderrichtlijn Afvalstoffen

De Kaderrichtlijn Afvalstoffen (KRA) stelt het wetgevingskader inzake de behandeling van afval in de Gemeenschap vast. In die richtlijn worden kernbegrippen zoals afvalstoffen, nuttige toepassing en verwijdering gedefinieerd en worden de essentiële voorwaarden geschapen voor het beheer van afvalstoffen. De richtlijn regelt ook een aantal uitsluitingen van het toepassingsgebied, waaronder – onder bepaalde voorwaarden – de verplaatsing van sediment. De richtlijn strekt zich uit over het hele geografische grondgebied van een lidstaat (inclusief EEZ).

Aangezien de KRA zich qua toepassingsbereik uitstrekt over het geografische grondgebied van een lidstaat (inclusief EEZ) is in dit kader ook de KRA van toepassing. De KRA kent echter een aantal uitzonderingen. Eén van deze uitzonderingen is die van artikel 2, lid 3: Sediment dat binnen oppervlaktewater wordt verplaatst met het oog op het beheer van water en waterwegen of om overstromingen te voorkomen of de gevolgen van overstromingen en droogte te verminderen, of met het oog op landwinning, valt buiten het toepassingsgebied van deze richtlijn, indien bewezen is dat het sediment ongevaarlijk is en onverminderd de nakoming van verplichtingen uit hoofde van andere toepasselijke communautaire wetgeving. In Nederland hebben we van deze uitzondering geen gebruik gemaakt. De KRA is van toepassing op de omgang met baggerspecie.

Aan de andere kant is het verspreiden van baggerspecie in oppervlaktewater (ook op zee) is uitgesloten van de vergunningplicht door gebruik te maken van de mogelijkheid die de KRA biedt wanneer het gaat om een nuttige toepassing². Nederland maakt gebruik van deze mogelijkheid door middel van het Bbk. Voor de activiteit verspreiding van baggerspecie op zee is in het Bbk een onderbouwing gegeven waarom het zou gaan om een nuttige toepassing. Aangezien het verspreiden van baggerspecie in zee niet is opgenomen in bijlage II (verwijderingshandelingen) rust op de lidstaat de bewijslast om dit aan te tonen. Wanneer de onderbouwing deugdelijk is, voldoet men hiermee aan de KRA. In het Bbk is per activiteit aangegeven waarom het zou gaan om een nuttige toepassing, zo ook voor de verspreiding van

² Door gebruik te maken van de vrijstelling op grond van de artikelen 24 en 25 Kaderrichtlijn Afvalstoffen. Nota van toelichting, paragraaf 4.3.3, p. 122, 123 en 151, Stb. 2007 (hierin staat een verwijzing naar artikel 11, maar dat klopt dus niet!!!)..

baggerspecie in oppervlaktewater. Zie ook paragraaf 3.1 voor de toelichting die bij het Bbk is gegeven hiervoor. Het Bbk dient mede ter implementatie van de KRA.

3.3.3 OSPAR en London Convention/London Protocol

OSPAR

Conform OSPAR is het storten in zee verboden. Voor baggerspecie is echter een uitzondering gemaakt. OSPAR bepaalt eveneens dat het storten in zee van baggerspecie een vergunning of een ontheffingsregeling (artikel 4, onderdeel a: in het engels: 'regulation') vereist van de bevoegde overheid en dat de storting dient te gebeuren conform de criteria, richtlijnen en procedures die door de OSPAR Commissie worden opgesteld. Voor het beheer van baggerspecie is in 1998 een specifieke OSPAR-Richtlijn opgesteld. Het Bbk is te zien als een adequate ontheffingsregeling. Als je de OSPAR-Richtlijnen voor het beheer van baggerspecie afzet tegen het Bbk en de eisen die daar worden gesteld voor het toepassen van grond en baggerspecie op of in de bodem of in oppervlaktewater (alleen functioneel en of nuttig toepassen en de kwaliteit van de nuttig toe te passen baggerspecie moet voldoen aan de normen van het Besluit bodemkwaliteit), valt te verdedigen dat de regels van het Bbk in lijn zijn met de OSPAR-richtlijnen voor het beheer van baggerspecie.

De nadere invulling van het Bbk middels het afwegingskader voldoet daarom aan de vereisten vanuit OSPAR.

London Convention/London Protocol

In artikel 1, lid 4, onder punt 2.2 van het London Protocol is bepaald dat onder storten niet wordt verstaan: het plaatsen van stoffen met een ander oogmerk dan er zich enkel en alleen van te ontdoen, mits zulks niet strijdig is met het doel van dit Protocol. Dit wil zeggen dat als 1) men met het plaatsen van bagger een ander oogmerk heeft dan zich er enkel en alleen van te ontdoen en 2) het niet in strijd is met het doel van het Protocol, namelijk het beschermen van mariene milieu tegen vervuiling, de handeling niet onder storten valt en daarmee uitgezonderd is van de vergunningplicht. Dit is het geval met de nuttige toepassing van baggerspecie. Zodra het aan bepaalde kwaliteits (Zoute Baggertoets en Interventiewaarden)- en functionaliteits (functionaliteitscriteria artikel 5 Bbk, geen grotere hoeveelheid dan nodig en voor een toepassing die nodig is) -eisen voldoet is het nuttige toepassing en volstaat het met een melding. Echter, wanneer niet wordt voldaan aan de kwaliteits- en functionaliteitscriteria, herleeft de vergunningsplicht en spreekt men weer over de verwijdering van (afval)stoffen.

Met deze praktijk wordt voldaan aan de uitzondering van de vergunningplicht die de Kaderrichtlijn Afvalstoffen biedt voor de nuttige toepassing van baggerspecie. Tevens wordt voldaan aan de kwaliteitsvoorwaarden die zowel bij OSPAR als het LC/LP worden vereist.

3.3.4 Kader Richtlijn Marien

De Europese Kaderrichtlijn Mariene Strategie (KRM, 2008) verplicht de lidstaten om de nodige maatregelen te treffen om in 2020 een goede milieutoestand te bereiken of te behouden voor 11 descriptoren in hun mariene wateren. De KRM is in 2010 via een aanpassing van het Waterbesluit onder de Waterwet in de Nederlandse wetgeving verankerd. Uiterlijk 15 oktober 2012 moest het kabinet een besluit nemen over de initiële beoordeling, de te bereiken goede milieutoestand en daarbij behorende doelen en indicatoren voor het Nederlandse deel van de Noordzee. Dit besluit, de Mariene Strategie voor het Nederlandse Deel van de Noordzee Deel I, is op 5 oktober 2012 door de Ministerraad aanvaard.

In de Nederlandse Mariene Strategie is het volgende over baggerspecie opgenomen:

In 2.4.1 Fysieke verstoringen onder Hydrografische ingrepen en effectiviteit van beleid

Al jaren wordt baggerspecie uit havens en vaarwegen verspreid over verschillende loswallen op zee (onder andere Verdiepte loswal, Loswal Noord-West, Loswal IJmuiden). Het gaat om materiaal dat van nature in de zee thuishoort. Een deel van het zand dat vrijkomt bij vaargeulonderhoud (Maasgeul) wordt verspreid binnen het kustfundament. Op het bestemmen van baggerspecie is het Besluit bodemkwaliteit (Bbk) van toepassing. Het slib uit vaargeulen wordt ongeveer jaarlijks gemonitord aan de hand van fysieke en chemische criteria. Alleen baggerspecie die voldoet aan de normen voor zoute baggerspecie uit de Regeling bodemkwaliteit (Rbk) mag op zee worden verspreid. Hiervoor is een melding conform de Rbk vereist. De rest wordt gecontroleerd geborgen in zogenaamde baggerdepots, zoals de Slufter op de Maasvlakte. In overeenstemming met Artikel 1.1 lid 1 Wm en Artikel 2.3 van de Kaderrichtlijn afvalstoffen is verspreiden en toepassen volgens het Bbk alleen toegestaan als sprake is van een nuttige toepassing. Herstel van de slibbalans en aanvulling van het kustfundament worden in die zin als nuttige toepassing beschouwd. Momenteel loopt onderzoek naar mogelijkheden om een afwegingskader te creëren voor locatiekeuzes en randvoorwaarden voor het nuttig toepassen van baggerspecie.

In de Nederlandse Mariene Strategie wordt dus verwezen naar het opstellen van het afwegingskader, zonder aanvullende voorwaarden. Het afwegingskader voldoet daarmee aan de KRM.

3.3.5 Overig beleid

Zandstrategie

In de zandstrategie wordt vastgesteld hoe de strategische zandvoorraden langdurig en duurzaam geëxploiteerd kunnen worden. In het afwegingskader wordt hier invulling aan gegeven door geen baggerspecie te willen verspreiden boven toekomstige en huidige zandwinlocaties en boven verlaten zandwinlocaties waar nog geschikt zand aanwezig is voor winning op de langere termijn.

Integraal Beheerplan Noordzee

In het herziene Integraal Beheerplan Noordzee 2015 is het volgende opgenomen over baggerspecie:

Met de invoering van het Besluit Bodemkwaliteit (Bbk) is het beleid ten aanzien van het verspreiden van baggerspecie veranderd. Het baggeren van de geulen is een onderhoudsmaatregel waarop het Bbk van toepassing is. Vrijkomend zand uit de geulen wordt, indien afkomstig uit het kustfundament, teruggestort in het kustfundament en/of gesuppleerd in de nabijheid; zand uit de geulen buiten het kustfundament wordt gebruikt als ophoogzand. Vrijkomende baggerspecie wordt – als deze aan de verspreidings-eisen voldoet – tot nu toe verspreid in de loswallen. Het Bbk kent eigen randvoorwaarden bij het aanwijzen van verspreidingsvakken. Momenteel wordt nagedacht over het aanwijzen van verspreidingsvakken in het kader van het Bbk om nadere invulling te geven en mogelijk regels te verbinden aan het terugstorten van zand uit de geulen in het kustfundament. Met deze verspreidingsvakken en regels komt duurzaam gebruik van de ecologische en morfologische functies van het sediment dichterbij. Om de vaargeuldiepte te monitoren en zo het noodzakelijke onderhoud te kunnen bepalen, worden regelmatig lodingen uitgevoerd.

Bij het aanwijzen van verspreidingslocaties en het verspreiden van baggerspecie zelf wordt rekening gehouden met de effecten voor de natuur. Zo wordt zoveel mogelijk baggerspecie afkomstig uit nabijgelegen gebieden verspreid. In de Natura 2000-beheerplannen wordt ook ingegaan op de specifieke mogelijkheden voor het verspreiden van baggerspecie binnen het Natura 2000-gebied.

In het IBN wordt dus al verwezen naar dit afwegingskader.

3.4 Ruimtelijke weergave afwegingskader

In bijlage 2 wordt het resultaat gegeven van de eerste twee stappen van de beslisboom. Stap 2b, de *Optimalisatie van de locatie aan de hand van lokale omstandigheden, fysische en chemische kwaliteit van de baggerspecie en de wijze waarop het onderhoudsproces is vormgegeven* is niet vast te leggen in een generieke kaart. In de kaart wordt aangegeven:

- (1) welke gebieden op basis van effecten en functies worden uitgesloten voor het verspreiden van baggerspecie (rood);
- (2) locaties waar baggerspecie onder voorwaarden verspreid kan worden (oranje);
- (3) voorkeur locaties voor verspreiden van baggerspecie (groen).

Deze kaart is opgesteld aan de hand van de huidige ruimtelijke situatie van de Noordzee. De Noordzee herbergt echter functies die onderhevig zijn aan verandering, daarnaast kan door het ontdekken van nieuwe levende schelpdierbanken de situatie veranderen. De kaart die in bijlage 2 wordt gepresenteerd is te zien als een moment opname. Aanbevolen wordt om tenminste jaarlijks de kaart aan de hand van het opgestelde afwegingskader en de nieuwste informatie weer recent te maken.

4 JURIDISCHE MOGELIJKHEDEN VERANKERING AFWEGINGSKADER

In hoofdstuk 4 is aan de hand van een afwegingskader invulling gegeven aan de functionaliteitseisen en een duurzame invulling van de ecologische en morfologische functies van het sediment. In dit hoofdstuk wordt aangegeven hoe dit kader juridisch verankerd kan worden, inclusief de voor- en nadelen die hieraan kleven. Het hoofdstuk wordt afgesloten met conclusies en een(juridisch advies.

4.1 Inleiding

In hoofdstuk 3 is in het afwegingskader aangegeven waar verspreiden van baggerspecie wenselijk is en onder welke voorwaarden. Het Bbk biedt een aantal mogelijkheden voor de waterbeheerder om te sturen op de verspreiding van baggerspecie. Naast het Bbk biedt mogelijk ook de Waterwet en/of bestaande plannen en beleid mogelijkheden voor de verankering van het afwegingskader. In de paragrafen 4.2 t/m 4.4 worden de verschillende mogelijkheden beschouwd, in paragraaf 4.5 worden de mogelijkheden samengevat en conclusies omtrent de juridische verankering getrokken.

4.2 Besluit bodemkwaliteit

Het besluit bodemkwaliteit geeft verschillende mogelijkheden voor juridische verankering van het afwegingskader. Hieronder wordt hierop ingegaan op de mogelijkheid tot het aanwijzen van verspreidingsvakken, nota bodembeheer en nieuw beleid gestoeld op het Bbk. Aangezien we hier te maken hebben met onderhoudsbaggerwerk wordt niet nader ingegaan op grootschalige toepassingen

4.2.1 Verspreidingsvakken aanwijzen

Artikel 43 Bbk geeft de mogelijkheid om verspreidingsvakken voor baggerspecie aan te wijzen.

Op basis van art. 43 Bbk kan de waterbeheerder verspreiding van baggerspecie verdergaand reguleren door verspreidingsvakken aan te wijzen waarbinnen baggerspecie moet worden verspreid. Het aanwijzen van verspreidingsvakken maakt dat het niet meer mogelijk is om baggerspecie te verspreiden buiten deze vakken alsmede dat niet meer baggerspecie in deze vakken mag worden verspreid dan de maximaal aangewezen hoeveelheden. Dit biedt echter geen mogelijkheid voor het voorstel uit de voorgaande meetings om binnen de vakken onderscheid te maken tussen zandige en niet zandige baggerspecie.

In het rapport *Noodzaak aanvullend beleid zoute bagger* van januari 2011 kwamen we tot de conclusie dat een strikte lezing van het Bbk en de Regeling bodemkwaliteit (Rbk) het niet toe laat om voor een verspreidingsvak een aanvullend criterium voor de mate van zandigheid van de te verspreiden baggerspecie te introduceren. Wel is het mogelijk om niet alle verspreidingsvakken tegelijkertijd aan te wijzen, maar dit gefaseerd in de tijd te doen.

Samengevat is het nadeel van de aanwijzing van verspreidingsvakken op basis van artikel 43 Bbk:

- Andere locaties worden hierdoor per definitie uitgesloten. Om aanwijzingsprocedures te voorkomen moet de aanwijzing derhalve volledig zijn. Aandachtspunt betreft het aftoppen van zandribbels op de verder op zee gelegen geulen. Dit betekent dat er grote verspreidingsvakken aangewezen moeten worden.
- Binnen het Bbk is het daarnaast niet mogelijk om nadere voorwaarden te stellen omtrent fysische kwaliteit van de baggerspecie. Dit zou wellicht wel mogelijk kunnen zijn als artikel 43 Bbk wordt

aangepast, zodat dit een basis vormt om een dergelijke mogelijk binnen de Rbk verder uit te werken. Op korte termijn zal dit echter geen oplossing bieden.

- Indien de omstandigheden wijzigen (bv. voorkomen levende schelpenbanken, nieuwe kabel- en leiding stroken, etc.) zal het aanwijzingsbesluit periodiek aangepast moeten worden.

4.2.2 Nota bodembeheer

Het Bbk biedt de mogelijkheid om gebiedspecifiek beleid op te stellen. Om voor lokale problematiek een passende oplossing te hebben, kunnen de maximale waarden voor verschillende parameters worden aangepast. Voor territoriale wateren kunnen alleen scherpere normen gehanteerd worden. Gebiedspecifiek beleid wordt vastgelegd in een Nota bodembeheer. De Nota Bodembeheer gaat over het omgaan met (licht verontreinigde) grond en baggerspecie. De nota beschrijft hoe het nuttig toepassen van grond (hergebruik) wordt geregeld en aan welke voorwaarden moet worden voldaan. Een andere functie van bodembeheer is het vastleggen van ambities voor de bodemkwaliteit. De Nota Bodembeheer wordt vastgesteld voor een periode van maximaal 10 jaar.

Juridische status en totstandkoming van de Nota Bodembeheer

Uit artikel 49 van het Besluit bodemkwaliteit volgt dat het vaststellen van een Nota Bodembeheer een besluit is waarop de uniforme openbare voorbereidingsprocedure (afd. 3.4 Awb) van toepassing is. De ontwerp Nota bodembeheer wordt daarom gedurende een periode van 6 weken ter inzage gelegd. Binnen deze termijn kunnen zienswijzen worden ingediend.

Nadat de zienswijzen zijn verwerkt, wordt de Nota Bodembeheer vastgesteld. Hiertegen kunnen belanghebbenden op grond van het Besluit bodemkwaliteit binnen zes weken na de dag van de terinzagelegging beroep instellen bij de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State. Dit is dus anders dan bij het vaststellen van een beleidsregel, die niet volgens de openbare uniforme voorbereidingsprocedure hoeft te worden vastgesteld en waar geen beroep tegen mogelijk is.

Vaststellingsprocedure van de Nota bodembeheer bij RWS

Wanneer de Nota bodembeheer enkel ziet op het beheergebied van Directie Noordzee (DNZ) dan kan de HID van DNZ deze Nota bodembeheer vaststellen. In Limburg heeft de directeur Water en scheepvaart (Directie Limburg) de Nota vastgesteld, maar daar ging het om een kleine locatie met weinig impact naar de omgeving. De Corporate Dienst geeft aan dat het voorstelbaar is, dat je het vaststellen van het verspreidingsbeleid op de Noordzee naar een iets hoger niveau zou willen trekken. Intern RWS is de afspraak gemaakt dat deze Nota echter niet wordt vastgesteld voordat de Waterdienst (afd. NWOB) hiermee heeft ingestemd. De Waterdienst draagt zorg dat de CD ook een juridische toets doet.

Nadeel van deze variant is:

Het Bbk biedt alleen een grondslag voor het vaststellen van lokale maximale waarden (LMW). Er zijn al verschillende nota's bodembeheer vastgesteld die beogen veel meer te regelen dan enkel LMW. Tijdens de expertmeetings is vanuit deze praktijk voorgesteld om gewenste randvoorwaarden voor het nuttig toepassen van baggerspecie juridisch te verankeren in een Nota Bodembeheer. Vanuit juridisch oogpunt zijn hiertegen tijdens de expertmeetings bezwaren geuit. Het is vanuit juridische optiek maar zeer de vraag of het stellen van randvoorwaarden, die niet zien op LMW, mogelijk is binnen de randwaarden die het Bbk hiervoor biedt en of in geval van een verruiming van de mogelijkheden daartoe in een Nota Bodembeheer geen sprake is van oneigenlijk gebruik van dit instrument. Het vormt een groot juridisch risico, omdat geenszins zeker is dat een dergelijke nota de rechterlijke toets zal doorstaan. Tot dusver heeft er nog geen toetsing door de rechter plaatsgevonden van deze nota's en blijft het dus een juridisch risico. Een

ander nadeel is dat het geen bindend instrument ten aanzien van derden is. Daarnaast zorgt de van toepassing zijnde openbare voorbereidingsprocedure van de Awb voor een lange besluitvormingsprocedure.

4.2.3 Beleidsregel

Een beleidsmatige verankering kan tevens plaatsvinden door een nieuwe beleidsregel op te stellen op grond van de handhavingsbevoegdheid van het Bbk. Mogelijkheden hiertoe zijn om in beleid een nadere invulling te geven aan de begrippen **nuttige en functionele toepassing** van artikel 5 Bbk en/of van het begrip **duurzame** vervulling van de ecologische en morfologische functies van het sediment van artikel 35 g Bbk of een nadere invulling van de zorgplichtbepaling van art. 7 Bbk, zoals gedaan is met de Circulaire herinrichten diepe plassen.

Aanpassing Bbk of Rbk

Momenteel vindt de evaluatie van het Bbk en Rbk plaats. In de expertmeetings is ook de mogelijkheid besproken het juridische afwegingskader vast te leggen in het Bbk of Rbk. Dit heeft echter twee nadelen. Ten eerste is dit pas op de lange termijn mogelijk en ten tweede biedt dit weinig flexibiliteit. Als dit éénmaal in het Bbk of de Rbk is vastgesteld, kan er door RWS niet meer van afgeweken worden.

4.3 Waterwet

Rijkswaterstaat Zeeland vraagt voor het verspreiden van baggerspecie in de vaargeulen tevens een vergunning op grond van de Waterwet (gebruik Waterstaatswerk, voormalig Wbr), om op die wijze te kunnen reguleren wie waar mag verspreiden. Motivatie hiervoor is dat het aanbrengen van baggerspecie zorgt voor een aanpassing van de dimensies van het waterlichaam en daarmee de wijziging van een waterstaatswerk. Onder de Waterwet is het mogelijk om nadere randvoorwaarden te stellen vanuit waterstaatskundig belang. Voor scheepvaartgeulen is dit te motiveren, voor het verspreiden van baggerspecie op zee is dit lastiger, zo niet onmogelijk, aangezien hierbij geen sprake is van wijziging van een waterstaatswerk. Het gebruik van een waterwetvergunning gaat tevens tegen de trend in van deregulering, zoals deze is ingezet met de komst van het Bbk.

4.4 Andere mogelijkheden

Naast beleid op basis van het Bbk bestaan er ook andere plannen of beleid waar voorwaarden over de verspreiding van baggerspecie in opgenomen zouden kunnen worden. Dit betreft onder andere het Integraal beheerplan Noordzee en de Structuurvisie ondergrond voor de Noordzee.

Integraal beheerplan Noordzee (IBN)

Het IBN is partieel aangepast en het beheerplan is vastgesteld. In het beheerplan wordt door de beheerder het beleid geschetst, dat geldt voor het beheer van de Noordzee. Dit beleid is niet van toepassing op derden, wel kan aangegeven worden dat de toetsing voor verspreiden van baggerspecie op zee aan dit zelfde beleid wordt getoetst. Het IBN ziet ook op aspecten als verspreiden van baggerspecie. Voorwaarden aan het verspreiden van baggerspecie kunnen hier worden opgenomen.

Structuurvisie ondergrond (STRONG)

Onlangs is een start gemaakt voor het opstellen van een structuurvisie voor de ondergrond voor de Noordzee. In deze visie worden de ontwikkelingen op middellange termijn geschetst en wordt o.m. ingegaan op de winning van bouwstoffen en kabels en leidingen. Op termijn zal de structuurvisie geplanMERd worden. Verspreiden van baggerspecie kan mogelijk worden opgenomen.

Nadeel : Gezien de tijdsplanning lijkt dit geen reële optie. Daarnaast heeft een structuurvisie meer een globaal karakter.. Voor het vastleggen van concrete voorwaarden aan verspreiding is het geen geschikt instrument. Wel kan er uiteraard globaal worden opgenomen op welke ruimte in de Noordzee het wenselijk is welke soort baggerspecie nuttig toe te passen of te verspreiden.

4.5 Overzicht mogelijkheden en conclusies

Uit de discussie met de aanwezigen van de expertmeetings blijkt een aantal mogelijke scenario's niet geschikt te zijn als oplossing. Het aanwijzen van verspreidingsvakken heeft als nadeel dat op de overige gebieden geen baggerspecie verspreid kan worden. Dit maakt het lastig, zeker aangezien het aftoppen van zandribbels en verspreiden van het materiaal in de buurt ook onder het Bbk valt. Daarnaast is het noodzakelijk om, na iedere wijziging door aantreffen van schelpenbanken, wijziging van scheepvaartroutes etc, iedere keer een nieuwe inspraak procedure te moeten doorlopen. Aanwezigen zijn het er over eens dat op basis van het afwegingskader het voor alle "nuttige toepassers" mogelijk moet zijn om een kaart te kunnen maken, waarin de locaties staan waar verspreiding van baggerspecie al dan niet onder voorwaarden functioneel is. In praktijk zal RWS Noordzee een dergelijk kaart "up to date" houden, waardoor het kader wordt verankerd en niet continue aangepast hoeft te worden. Het alternatief om de Waterwetvergunning te gebruiken voor de juridische verankering wordt als niet realistisch ingeschat. Als baggerspecie wordt verspreid binnen een vaargeul, zoals het geval in Zeeland, is deze oplossing te motiveren. Voor verspreiding op de Noordzee is dit echter niet van toepassing, omdat dan geen sprake is van wijziging of aanpassing van een waterstaatswerk.

Aanwezigen hebben tijdens de expertmeetings aangegeven een voorkeur te hebben om voor de juridische verankering van voorwaarden aan de verspreiding van baggerspecie nieuwe beleidsregels op te stellen op basis van het Bbk. Daarnaast zien sommige aanwezigen vanuit de praktijk mogelijkheden voor het opstellen van een Nota bodembeheer, in het kader van gebiedspecifiek beleid. Deze mening wordt echter niet breed gedeeld. De Corporate Dienst is het hier niet mee eens omdat de Nota bodembeheer juridisch gezien er voor is om de lokale maximale waarden voor nuttig toepassen aan te kunnen passen. In praktijk wordt dit instrument ook ingezet om de visie van de beheerder op de functionaliteit van baggerspecie in het betreffende gebied te onderbouwen en vast te leggen. Aangezien dit niet lijkt te vallen binnen de grondslag die het Bbk voor dergelijk beleid beidt, heeft het vaststellen van een juridisch kader in een Nota bodembeheer een juridisch risico om door de rechter onverbindend te worden verklaard. Zeker als dit beleid voor ontdoeners hogere kosten tot gevolg heeft of andere kosten tot gevolg heeft, kan dit ook leiden tot een schadeclaim.

Tabel 1: De voor en- nadelen van verschillende varianten voor juridische verankering

Juridische verankering	voordeel	nadeel	Conclusie
Waterwetvergunning	Specifieke voorschriften mogelijk	Verspreiding baggerspecie is niet vergunningplichtig	Niet geschikt. Is niet het juiste wettelijke kader voor verspreiding baggerspecie
IBN	Past binnen doelstelling IBN	Concrete voorschriften passen niet in globale karakter van IBN Pas op lange termijn mogelijk Is zelfbindend	Niet geschikt vanwege lange termijn en globale karakter. Daarnaast is het zelfbindend en kan het niet rechtstreeks derden binden
STRONG	Heeft raakvlakken met ruimtelijke indeling van Noordzee	Concrete voorschriften passen niet in globale karakter van STRONG STRONG ziet op ruimtelijk beleid Pas op lange termijn mogelijk Is zelfbindend	Niet geschikt vanwege lange termijn, globale karakter en focus op ruimtelijke indeling. Daarnaast is het zelfbindend en kan het niet rechtstreeks derden binden
Aanwijzen verspreidingsvakken op basis van artikel 43 Bbk	Er kunnen voorwaarden aan ruimte voor verspreiding worden gesteld	Andere verspreidingslocaties worden uitgesloten. Geen voorwaarden ten aanzien van kwaliteit baggerspecie mogelijk	Niet geschikt. Er moeten meerder locaties mogelijk blijven. Er kunnen geen kwalitatieve voorwaarden worden gesteld
Nota bodembeheer	Sluit aan bij de praktijk	Juridisch risico dat voorwaarden voor verspreiding baggerspecie niet binnen grondslag Bbk valt, Is zelfbindend	Niet geschikt vanwege andere doel en grondslag. Lange besluitvormingsprocedure. Daarnaast is het zelfbindend en kan het niet rechtstreeks derden binden
Aanvullend beleid op basis van artikel 35 g en artikel 5 of 7 Bbk	Voorschriften kunnen afgestemd worden op gewenste doelen DNZ	Voorschriften mogen niet verdergaand zijn dan het Bbk en Rbk	Artikelen zien op gewenste voorwaarden voor verspreiding baggerspecie. Geschikt om op korte termijn gewenste voorwaarden te verankeren
Aanpassing Bbk/Rbk	Is juiste wettelijke kader voor verspreiding baggerspecie	Ziet op lange termijn. Is rigide	Niet geschikt op korte termijn en vanwege te weinig flexibiliteit

Het Bbk biedt mogelijkheden om ongewenste verspreiding van baggerspecie in oppervlaktewater tegen te gaan. Allereerst stelt artikel 35g Bbk dat verspreiding alleen mag plaatsvinden *“met het oog op de duurzame vervulling van de ecologische en morfologische functies van het sediment”*.. Daarnaast geldt dat verspreiden ook moet voldoen aan het functionaliteits- en nuttigheidsvereiste van artikel 5 Bbk. Het stellen van voorwaarden aan de mate van zandigheid van baggerspecie ten behoeve van kustversterking valt binnen het duurzaamheidsvereiste van artikel 35 g Bbk en het functionaliteits- en nuttigheidsvereiste van artikel 5 Bbk. Op basis van de handhavingsbevoegdheid van deze artikelen zullen dan ook voorwaarden gesteld moeten kunnen worden om te voorkomen dat zandig materiaal buiten het kustfundament wordt verspreid of dat er te ver moet worden gevaren.

Aan de hand van dit hoofdstuk kan worden geconcludeerd dat :

- De huidige mogelijkheden die het Bbk biedt niet afdoende zijn voor het verankeren van het afwegingskader, met name bestaat er geen mogelijkheid voor het stellen van randvoorwaarden voor de samenstelling aan de hand van fysieke parameters;
- Het afwegingskader kan juridisch het best verankerd worden aan de hand van een beleidsregel op basis van de handhavingsbevoegdheid van het Bbk;
- Het artikel voor het aanwijzen van verspreidingsvakken binnen het Bbk blijkt in de praktijk lastig toe te passen;
- Het resultaat van het afwegingskader, de kaart met mogelijke locaties voor verspreiden, dient periodiek gecheckt te worden op juistheid aan de hand van recente gegevens over Levende Schelpenbanken en ruimtelijke indeling van de Noordzee;
- De kaart dient geen onderdeel uit te maken van de beleidsregel. Hiemee wordt voorkomen dat periodiek de beleidsregel aangepast moet worden.

Procedure voor opstellen beleidsregel

De Algemene wet bestuursrecht kent twee voorbereidingsprocedures voor besluiten: de reguliere procedure (afdeling 4.1.2 Awb) en de uniforme openbare voorbereidingsprocedure (UOV, afdeling 3.4 Awb). Voor het vaststellen van beleidsregels is geen vaste procedure voorgeschreven. Vanwege het mogelijk grote aantal onbekende belanghebbenden bij de beleidsregel voor het verspreiden van baggerspecie op de Noordzee is het aan te raden de UOV toe te passen.

Bij toepassing van de UOV ziet de procedure er als volgt uit (inclusief indicatief tijdsplan):

- opstellen ontwerp-beleidsregel: 3-6 maanden
- terinzagelegging ontwerp: 6 weken (incl. kennisgeving in de Staatscourant);
- verwerken zienswijzen, opstellen en vaststellen definitieve beleidsregel: 2 maanden
- terinzagelegging definitieve beleidsregel: 6 weken (incl. kennisgeving in de Staatscourant).

De beleidsregel kan in werking treden direct na de vaststelling en publicatie (dus nog voor de afloop van de terinzagelegging). In principe is het mogelijk om binnen 6 weken na publicatie beroep in te stellen bij de rechtbank. Voorwaarde is dat degene die beroep wil instellen een zienswijze heeft ingebracht n.a.v. de terinzagelegging van het ontwerp, en dat hij door de beleidsregel in zijn belangen wordt getroffen. Dat laatste is bij beleidsregels meestal niet snel het geval, omdat beleidsregels besluiten van algemene strekking zijn. De HID van Dienst Noordzee is, namens de staatssecretaris, bevoegd tot het vaststellen van het ontwerp en de definitieve beleidsregel.

5 ROTTERDAMSE HAVENS EN VAARWEGEN

In hoofdstuk 4 is het algemene afwegingskader inclusief kaart gepresenteerd. Gezien de problematiek rondom de loswallen voor baggerspecie afkomstig uit de Rotterdamse havens en vaarwegen is het afwegingskader, inclusief beslisboom, toegepast op de Rotterdamse situatie. In dit hoofdstuk worden de resultaten hiervan gepresenteerd.

5.1 Aanpak aan de hand van beslisboom

Op basis van het generieke afwegingskader is in paragraaf 3.4 de kaart gepresenteerd met gebieden die voldoen aan de functionaliteitsvereisten van het Bbk en tevens een duurzame invulling geven aan de ecologische en morfologische functies van het sediment. Aan de hand van de generieke principes zijn tevens voorkeurgebieden aangegeven waar baggerspecie het beste verspreid kan worden. In bijlage 3 is het deel van de Noordzee dat voor het verspreiden van baggerspecie vanuit de Rotterdamse havens en vaarwegen relevant is, weergegeven.

Om tot een oplossing te komen voor zowel de korte als de lange termijn voor de Rotterdamse situatie is op basis van de gebiedspecifieke afwegingen (stap 2B, zie paragraaf 3.2.2) de afweging gemaakt. Het gaat hierbij om de volgende afwegingen:

1. Inzetten van zand uit vaargeulen op de Noordzee dat voldoet aan de achtergrond waarden voor onderhoud aan de Basis Kust Lijn. (toepassen Art 35d);
2. Inzetten van zandige baggerspecie voor het op niveau houden van het kustfundament (Art. 35g);
3. Optimaliseren van de omstandigheden rondom de verspreidingslocatie, waardoor het oogmerk van art. 35g, verspreiden in het gehele systeem, zo goed als mogelijk wordt behaald.
4. Optimaliseren van de verspreidingslocaties gerelateerd aan vaarafstanden, optreden van retourstroom en de locaties van zandwingebieden om de baggercyclus zo optimaal mogelijk in te richten.

In de volgende paragraaf wordt hier nader op ingegaan.

Tijdens de expertmeetings is in detail gekeken naar bovenstaande afwegingen. Zoals reeds in paragraaf 3.3 aangegeven, dient naast het Bbk ook voldaan te worden aan de vereisten vanuit de Nbwet-1998. Gezien de jaarlijkse hoeveelheden te verspreiden baggerspecie uit de Rotterdamse havens en vaarwegen heeft een eventuele wijziging van de verspreidingslocaties een mogelijk effect op zowel de lokale slibconcentraties als op de slibconcentraties van Natura2000-gebieden als Noordzeekustzone, Voordelta en Waddenzee. Om te voorkomen dat nieuwe verspreidingslocaties op basis van eventuele externe werking uiteindelijk vanuit de Nbwet-1998 niet wenselijk zijn, zijn door Deltares aanvullende slibverspreidingsberekeningen uitgevoerd. De resultaten van deze berekeningen en de eventuele invloed op het vaststellen van locaties voor verspreiden van baggerspecie afkomstig uit de Rotterdamse havens en vaarwegen worden behandeld in paragraaf 5.3.

5.2 Voorkeurgebieden voor verspreiden Rotterdamse havens- en vaarwegen

Op basis van het figuur in paragraaf 5.1 is reeds een aantal voorkeurgebieden voor het verspreiden van baggerspecie te destilleren. Het betreft de volgende locaties:

- Bestaande loswallen: Verdiepte loswal, Loswal Noord-West en Loswal Kustfundament;
- Verlaten loswallen: Loswal Noord (deel beneden NAP -11,5m);
- Verlaten zandwinputten Delflandse kust/Zandmotor.

Lokale omstandigheden

Om uiteindelijke voorkeursgebieden voor het verspreiden van de Rotterdamse baggerspecie te kunnen bepalen is echter eerst inzicht nodig in de chemische en fysische kwaliteit van de baggerspecie. Al een aantal decennia wordt de kwaliteit in de Rotterdamse havens en vaarwegen gemonitord aan de hand van de monstercampagne. Hierdoor is een gedetailleerd overzicht aanwezig van de kwaliteit van de baggerspecie in de verschillende delen van de haven en de trend over de verschillende jaren. De kwaliteit van de baggerspecie uit de Euro-Maasgeul wordt niet standaard meegenomen in de monstercampagne. Hiervoor zijn door de komst van het Bbk in 2010 metingen verricht. Daarnaast zijn bij de expertsessies beheerders en beleidsmakers betrokken van Rijkswaterstaat Noordzee, Rijkswaterstaat Zuid-Holland en Havenbedrijf Rotterdam, waardoor veel lokale kennis is ingebracht.

Om een lokale afweging te kunnen maken waar goede locaties zijn voor het verspreiden van baggerspecie zijn de volgende aspecten van belang:

- Jaarlijks wordt gemiddeld tussen de 5 en 12 Mm³ baggerspecie op zee verspreid;
- Alle op zee te verspreiden baggerspecie voldoet aan de norm voor verspreiden in zoute wateren;
- De baggerspecie uit de Maasgeul voldoet **niet** standaard aan de achtergrond waarden;
- Slechts een enkel monstervak uit de Rotterdamse havens en vaarwegen voldoet aan de achtergrond waarden;
- Het merendeel van de jaarlijks te verspreiden baggerspecie heeft een slibpercentage van >50%;
- Vanuit de Rotterdamse havens en vaarwegen is circa 700.000m³ van de baggerspecie als zandig te typeren (>60% boven 63µm).

Lokale afweging

Gezien de kwaliteit van de zandige baggerspecie uit de Maasgeul kan er geen baggerspecie standaard worden ingezet voor onderhoud aan de basis kustlijn (toepassen Art 35d). Door de invloed van zee sedimenteert er veel materieel afkomstig vanuit zee. Vooral binnen het beheergebied van Rijkswaterstaat Zuid-Holland is hierdoor zandige baggerspecie voorradig die momenteel verspreid wordt boven de Verdiepte Loswal en/of Loswal Noord-West. Dit materieel kan echter nuttig worden toegepast door dit materiaal in te zetten voor bescherming van het kustfundament. Door naast de zandige baggerspecie uit de Maasgeul ook zandige baggerspecie uit de Rotterdamse havens en vaarwegen binnen het kustfundament te verspreiden, wordt de hoeveel zeezand die ten behoeve van bescherming van het kustfundament gewonnen wordt vanuit zee gereduceerd.

Sinds 2007 wordt zandige baggerspecie uit de Maasgeul niet meer verspreid boven de Verdiepte loswal. Uit de monitoringsgegevens van de Verdiepte loswal rijst het vermoeden dat de Verdiepte loswal door een reductie van zandige baggerspecie beter als “slibpomp” is gaan functioneren: het wegstroompercentage ligt hoger in vergelijking met de situatie van voor 2007. Indien zandige baggerspecie partijen niet meer

boven de Verdiepte Loswal worden verspreid is de verwachting dat dit effect verder zal toenemen. De werking van de Verdiepte loswal als “slibpomp” wordt hierdoor ook versterkt.

Op basis van de MER die opgesteld is voor de start van Loswal Noord-West en de Verdiepte Loswal is uitvoerig met modellen stil gestaan bij het optreden van retourstroom. Tijdens de praktijkproef met de Verdiepte Loswal is veelvuldig onderzoek gedaan naar het optreden van retourstroom. Partijen hebben echter niet de mate kunnen vaststellen waarin de retourstroom richting de haven is opgetreden vanuit de Verdiepte Loswal. Vanuit het oogpunt van retourstroom ligt het echter niet voor de hand om slibbige partijen te dicht bij de Rijn-Maasmonding te verspreiden.

Oplossing korte termijn

- Slibbige baggerspecie wordt verspreid boven de Verdiepte Loswal;
- Zandige baggerspecie uit de Maasgeul wordt verspreid binnen loswal Kustfundament (zo veel mogelijk oostelijk);
- Zandige baggerspecie uit de Rotterdamse havens wordt verspreid binnen Loswal Kustfundament (hoe meer slib, hoe verder af van actieve zone).

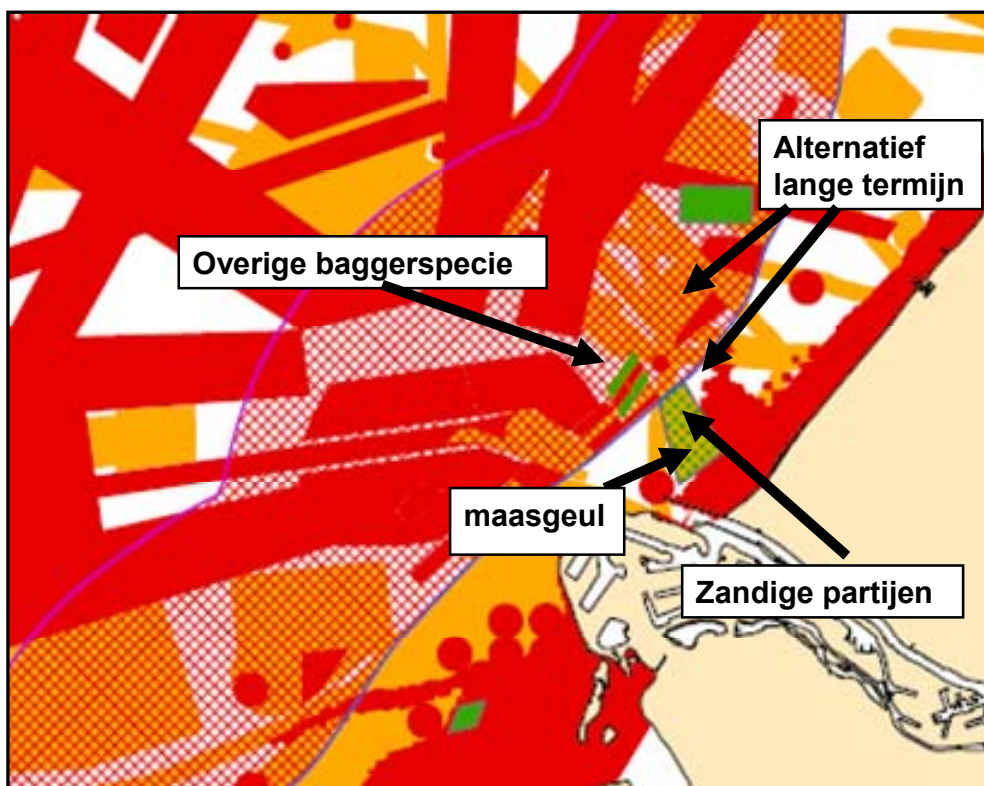
Zandige baggerspecie binnen Loswal Kustfundament

Om te komen tot een optimale oplossing tussen (1) verspreiden van zandige baggerspecie binnen kustfundament (2) het beter laten functioneren van de Verdiepte Loswal als slibpomp (3) het voorkomen dat slibrijke baggerspecie direct terecht komt binnen de actieve zone (niet voldoet aan achtergrond waarden) en (4) het optreden van retourstroom zal een goede afweging gemaakt moeten worden welke partijen waar verspreid worden. Het volgende wordt voorgesteld:

- Resultaat van de monstercampagne is leidend (beun geeft betere indicatie maar gezien handhaafbaarheid en beheer is duidelijkheid voor verspreidingslocatie gewenst;
- Baggerspecie met een zandpercentage >63 μm tussen 70 en 90% wordt in het oostelijke, landwaartse gedeelte binnen Loswal kustfundament verspreid;
- Baggerspecie met een zandpercentage >63 μm tussen 50 en 70% wordt in het westelijke, zeewaartse gedeelte binnen Loswal kustfundament verspreid.

Op basis van de laatste loadinggegevens blijkt dat er momenteel nog circa 17.000.000 m³ ruimte aanwezig is binnen de bestaande Loswal kustfundament. Afhankelijk van het aanbod aan zandige baggerspecie die jaarlijks in aanmerking komt en de jaarlijkse hoeveelheid aan zand die uit de Maasgeul verspreid wordt boven loswal kustfundament is op deze Loswal nog circa voor 8 jaar ruimte.

In Figuur 5-1 wordt de oplossing voor korte termijn weergegeven. Voorwaarde hiervoor is echter wel dat de putten 3 en 4 van de Verdiepte loswal snel op diepte worden gebracht en de opzet van de praktijk proef met de verdiepte loswallen wordt gewijzigd (zie onder). Het op diepte brengen van deze putten wordt bemoeilijkt doordat er, na realisatie van de versterking van de Delflandse kust en de Zandmotor, geen grote behoefte is aan zand voor bescherming van de Delflandse kust. Hierdoor dient een andere bestemming voor het zand gezocht te worden. Om vooruit lopend hierop tijdelijk een andere locatie te gebruiken buiten de Verdiepte loswal wordt echter niet duurzaam geacht gezien de verstoring van bodemoppervlak.

Figuur 5-1 Overzicht oplossingen verspreiden Rotterdamse baggerspecie voor zowel korte als lange termijn.

Oplossing lange termijn

Voor de komende jaren is er ruim voldoende ruimte voor het verspreiden van baggerspecie boven de Verdiepte Loswal. Indien op termijn een alternatieve locatie noodzakelijk is, kan uitgeweken worden naar een locatie ten noorden van de Verdiepte Loswal. Tussen de Verdiepte Loswal en Loswal Noord-West ligt een aantal oude zandwinputten die voor de Zandmotor/versterking Delflandse kust zijn gebruikt. Deze zandwingebieden zijn tot circa 6 meter diep aangelegd. Mogelijk kan voordat deze locatie gebruikt wordt als verspreidingslocatie voor baggerspecie de resterende lagen aan te gebruiken zand gewonnen worden, zodat duurzaam omgegaan wordt met de aanwezige zandvoorraden op de Noordzee. Net als voor het zand uit de putten 3 en 4 van de Verdiepte Loswal zal het ook voor dit zand lastig zijn om binnen het kustfundament een goede bestemming te kunnen vinden.

Voor zandige baggerspecie kan worden uitgeweken naar het gebied ten noorden van Loswal Kustfundament. Rondom de oude Loswal Noord zijn gebieden die dieper liggen dan de voor scheepvaart minimale vereiste diepte van NAP -11,5 m hebbe (LAT-10m).

Een andere lange termijn optie betreft de oude zandwinputten zoals deze gebruikt zijn voor aanleg van de Tweede Maasvlakte. Deze liggen op vergelijkbare afstand als de oude zandwinputten voor de Zandmotor/Delflandse kust. Gezien de diepte van deze putten zal echter minder voldaan worden aan het oogmerk van artikel 35g, het verspreiden binnen het systeem.

Juridische status Verdiepte loswal

De conclusie dat het verspreiden van baggerspecie bij de loswal valt onder artikel 35 g Bbk, betekent dat de Wm-vergunning van de Verdiepte Loswal van rechtswege is komen te vervallen. Dit betekent dat ook niet meer voldaan hoeft te worden aan de hierbij behorende vergunningvoorschriften. Gezien het oogmerk

van artikel 35g, het weer terugbrengen van baggerspecie in het systeem aan de hand van de “slibpomp”, verandert tevens het karakter van de Verdiepte loswal. De praktijkproef was namelijk nog ingericht op het natuurlijk afdekken van de loswal met zandig sediment. Deze switch in denkrichting kan prima worden verwoord binnen de tussentijdse evaluatie voor de Verdiepte loswal, waaraan momenteel wordt gewerkt.

Alternatief Afgraven Loswal Noord

Tijdens de expertsessies is het alternatief aangedragen om een deel van de oude Loswal Noord weg te baggeren. Het nog aanwezige slib (dat toen nog niet aan de Zoute baggertoets is getoetst) komt hierbij vrij ten behoeve van het systeem, het zand kan vervolgens worden ingezet bij versterking van de kust. De ruimte die daarbij ontstaat kan vervolgens weer gebruikt worden als verspreidingslocatie voor zandige baggerspecie. Door de keuze van Rijkswaterstaat Noordzee om alleen materiaal dat voldoet aan de achtergrond waarden toe te passen voor vooroever en strandsuppleties is dit echter geen realistisch alternatief. Naast het feit dat het materiaal qua korrelgrootte mogelijk niet voldoet aan de wensen voor kustsuppleties, zal dit materiaal naar verwachting niet voldoen aan de achtergrondwaarden. Daarnaast geldt dat op korte termijn geen substantiële winstbehoefte aanwezig is ten behoeve van het kustonderhoud.

5.3 Toets op Nb-wetgeving

Om ook de eventuele invloed van wijziging van slibverspreidingslocaties op Natura2000 gebieden vast te stellen zijn door Deltares slibverspreidingssommen³ gemaakt. Aan de hand van vier verschillende scenario's is gekeken wat voor relatief effect het verplaatsen van de verspreidingslocatie heeft. Hierbij is gebruik gemaakt van het ZUNO-DD model dat ook gebruikt is in de studie voor de MER Winning Suppletiezand 2013-2017 en aanleg van de Tweede Maasvlakte.

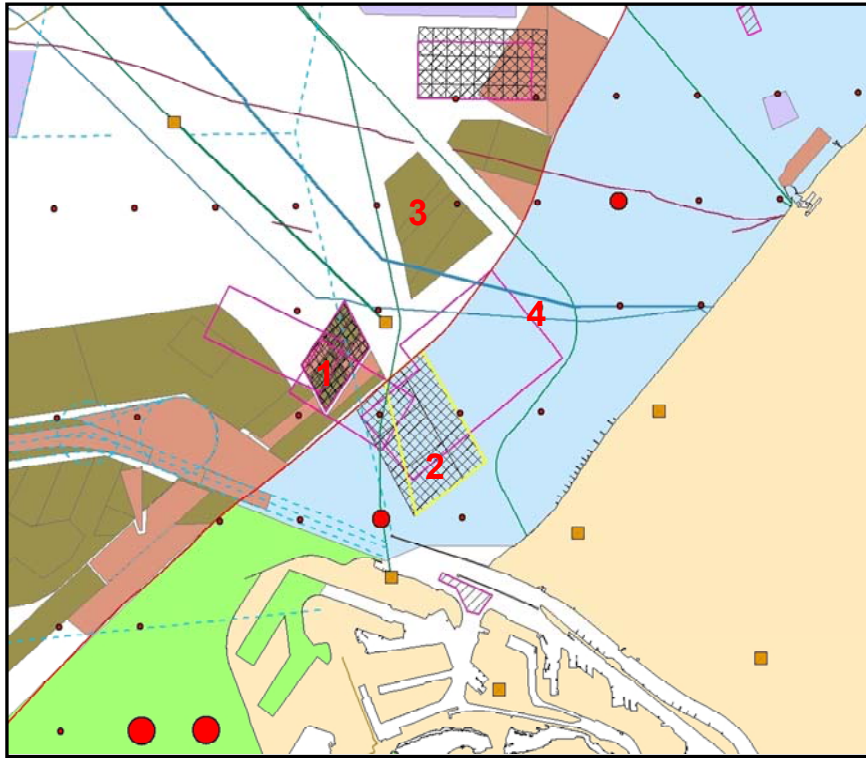
De volgende scenario's zijn onderzocht:

0. Referentiealternatief: verspreiding van baggerspecie boven Verdiepte Loswal en Loswal Noord West conform gemiddelde jaren 2007 -2011;
1. Verspreiden van 100% materiaal op Verdiepte loswal (Ref B);
2. Verspreiden van 100% in kustfundament (circa NAP -12 m);
3. Verspreiden van 100% boven zandwinputten Delflandse kust/Zandmotor;
4. Verspreiden van 100% ten noorden van Loswal Noord (kustfundament passief).

Aangezien er tevens jaren achter elkaar baggerspecie boven de Verdiepte loswal is verspreid, is scenario 1 ook als referentiescenario op te vatten. In Figuur 5-2 Overzicht scenario's 1 t/m 4 zijn de onderzochte scenario's op een kaart weergegeven.

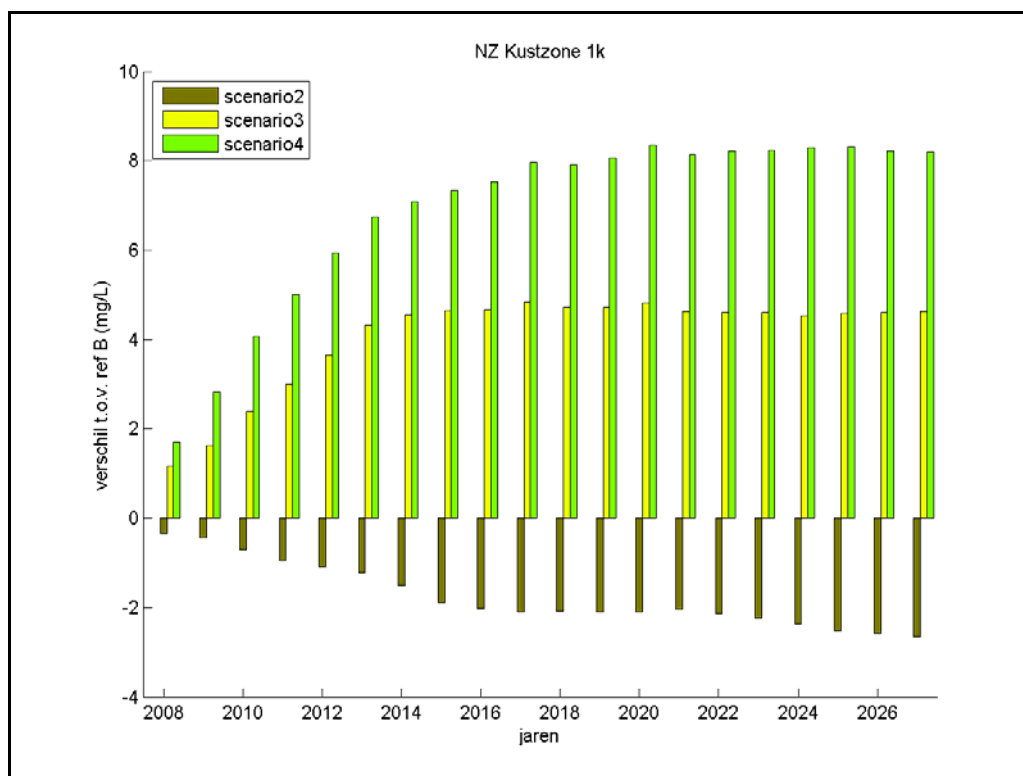
Aangezien in het bestaande model de aanslibbing in de haven niet is afgestemd op de noodzakelijke slibverspreiding op zee zijn alleen relatieve effecten van het verplaatsen van de slibverspreidingslocatie onderzocht. Hierdoor is het niet mogelijk om de absolute effecten te beoordelen. Voor een dergelijke beoordeling dient het model gekalibreerd te worden.

³ Deltares (2012) Slibverspreidingssommen Loswallen Kenmerk 1206091-000-ZKS-0005

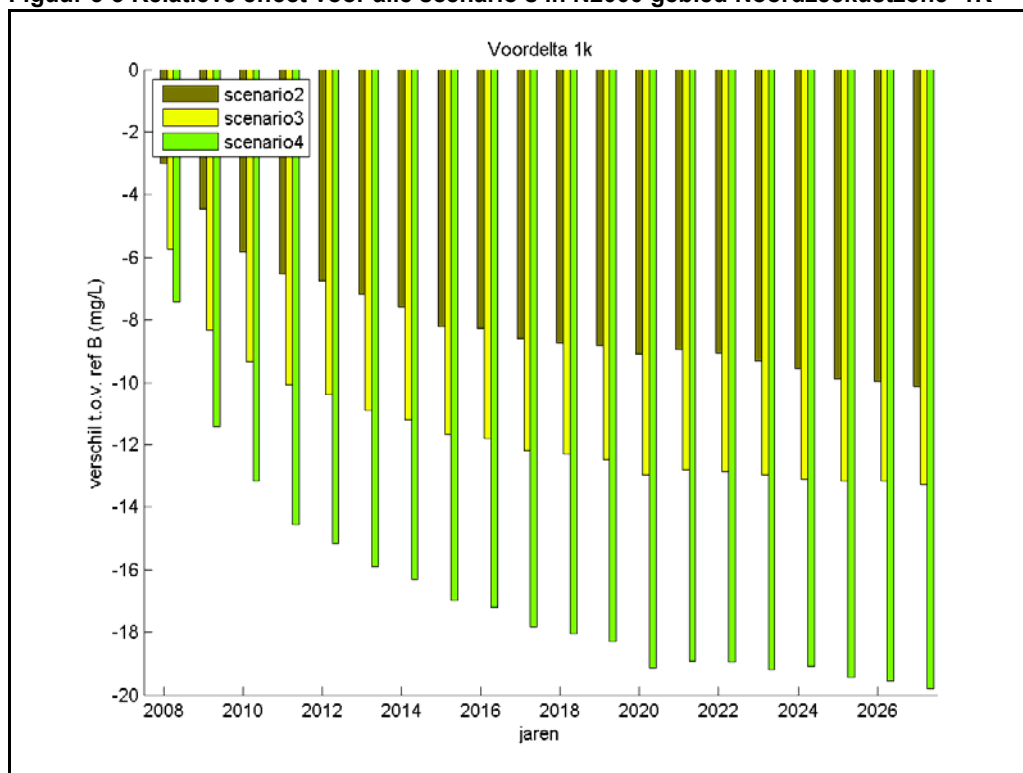

Figuur 5-2 Overzicht scenario's 1 t/m 4

In Figuur 5-3 en Figuur 5-4 wordt het relatieve effect van verschuiving van de verspreidingslocaties weergegeven voor N2000 gebieden Noordzeekustzone en Voordelta. Op basis van de resultaten kan worden geconcludeerd dat de jaargemiddelde slibconcentraties gevoelig zijn voor de keuze van de verspreidingslocatie van de baggerspecie. Uit de conclusies blijkt dat indien de baggerspecie volledig wordt verspreid binnen het kustfundament (landwaarts van de Verdiepte loswal, scenario 2) de jaargemiddelde slibconcentraties voor zowel Noordzeekustzone (8,0 mg/l) als Voordelta (2,5 mg/l) afnemen.

Figuur 5-3 Relatieve effect voor alle scenario's in N2000 gebied Noordzeekustzone 1K

Figuur 5-4 Relatieve effect voor alle scenario's in N2000 gebied Voordelta 1K

De in paragraaf 5.2 voorgestelde oplossing voor de Rotterdamse baggerspecie is echter een combinatie van scenario's 1 en 2. In totaal zal jaarlijks circa 70% van de baggerspecie verspreid worden boven de Verdiepte Loswal (scenario 1), de overige 30% wordt afhankelijk van het slibpercentage verspreid boven het gebied tussen de Verdiepte loswal en het oostelijk deel van Loswal kustfundament (Scenario 2). Hierbij dient opgemerkt te worden dat het materiaal met het hoogste slibpercentage het dichtst bij de Verdiepte loswal wordt verspreid. De veranderingen aan slibpercentages bij N2000 gebieden Voordelta en Noordzeekustzone zullen hierdoor kleiner uitvallen in vergelijking met bovenstaande resultaten voor scenario 2. Het in paragraaf 5.2 voorgestelde scenario is niet doorgerekend door Deltares. Op basis van expert-judgement wordt door Deltares gesteld dat de gemiddelde jaarlijkse slibconcentratie in zowel de Voordelta en de Noordzeekustzone vergelijkbaar of iets lager zal zijn ten opzichte van de huidige situatie. De eventuele verlaging gaat gepaard met een toename in de retourstroming richting de haven.

Op basis van de berekeningen van Deltares verwachten wij geen grote veranderingen in het slibpatroon en daarom ook geen grote effecten op systeem niveau. Wij raden aan om het slibmodel te verbeteren door de sedimentatie in de havens en de verspreiding van baggerspecie op de verschillende locaties voor Rotterdam, Scheveningen en IJmuiden op te nemen in het model. Hierdoor is het mogelijk om ook absolute uitspraken te doen over de veranderingen in het slibgehalte.

6 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

6.1 Conclusies

6.1.1 Activiteiten op zee i.r.t. besluit bodemkwaliteit

In dit project is gekeken hoe de activiteiten op de Noordzee zich verhouden tot het Besluit bodemkwaliteit. De volgende conclusies kunnen hieromtrent getrokken worden:

- Bij het nuttig toepassen van baggerspecie op de vooroever en het strand dient voldaan te worden aan de achtergrondwaarden of de kwaliteit van de ontvangende bodem;
- Vanuit het oogpunt van handhaving is het gezien het verschil in voorwaarden (kwaliteit ontvangende bodem wel/niet relevant) wenselijk om de activiteiten verspreiden van baggerspecie en toepassen van baggerspecie in de kuststrook niet op dezelfde locatie te laten plaatsvinden;
- Het nuttig toepassen van baggerspecie, zoals al jaren plaatsvindt boven de huidige loswallen valt onder artikel 35g Bbk, verspreiden;
- Het nuttig toepassen van baggerspecie binnen het kustfundament maar buiten strand en vooroever valt onder artikel 35g;
- Het verspreiden van zand dat vrijkomt bij het aftoppen van zandribbels in het kader van vaargeulonderhoud valt onder artikel 35g ongeacht of dit binnen of buiten de 12-mijlszone plaatsvindt.;
- Vooroeversuppleties, het nuttig toepassen van baggerspecie in de actieve zone, wordt geschaard onder artikel 35d, toepassen van baggerspecie;
- Strandsuppleties vallen onder artikel 35d, toepassen van baggerspecie;
- Om de overgang tussen verspreiden van baggerspecie (art. 35 g) en toepassen van baggerspecie (art. 35d) eenduidig vast te leggen kan het beste aangesloten worden op de informele norm die wordt gehanteerd voor de minimale vereiste diepte (NAP -11,5 m (10m LAT));
- Extra normen opnemen in de Regeling bodemkwaliteit voor stoffen waar geen maximale waarden of interventiewaarde is momenteel niet gewenst. Handhaven van de zorgplicht is een belangrijk aandachtspunt.

6.1.2 Afwegingskader: visie en beslisboom

Om te voldoen aan een duurzame en functionele invulling van het nuttig toepassen van baggerspecie zijn algemene uitgangspunten geformuleerd. Deze punten gaan verder dan het toepassingsbereik van het Bbk en zijn als volgt geformuleerd:

- Het verspreiden van baggerspecie vanuit havens en vaarwegen in zee draagt, indien voldaan wordt aan de chemische kwaliteitseisen, bij aan de natuurlijke sedimenthuishouding. Vergelijkbaar met de situatie voor aanleg van havens en vaarwegen
- Zandige baggerspecie wordt bij voorkeur binnen het kustfundament verspreid, waarbij het verspreiden binnen de actieve zone van zand met juiste korrelgrootteverdeling en kwaliteit de voorkeur geniet.
- Om de baggerspecie optimaal in het systeem te kunnen verspreiden heeft het verspreiden binnen het kustfundament de voorkeur, dit sluit aan op de oorspronkelijke situatie zonder havens;

- Het verspreiden van baggerspecie langs de kust mag niet leiden tot imagoschade;
- Verspreiden van baggerspecie dient niet te conflicteren met andere gebruiksfuncties;
- Verspreiden van baggerspecie boven oude zandwinputten is nuttig en functioneel zolang er geen geschikt beton – en metselzand en/of geschikt zand voor suppleties onder een laag baggerspecie wordt bedekt;
- Bij het vaststellen van verspreidingslocaties dient de aanwezige bodemfauna zoveel mogelijk gespaard te worden. Terughoudendheid dient geboden te zijn voor het in gebruik nemen van nieuwe verspreidingslocaties;
- Om de (vaar)kosten en de bijbehorende milieu belasting te beperken heeft een verspreidingslocatie dicht bij de haven, zonder een grote retourstroom, de voorkeur;
- Het is niet wenselijk om baggerspecie die niet voldoet aan de norm voor verspreiden op zee binnen de actieve zone nuttig toe te passen.

Om bovenstaande algemene uitgangspunten te kunnen vertalen naar een overzicht van locaties dienen de volgende stappen genomen te worden:

- Uitsluiten van gebieden op basis van functies en effecten
 - ongeacht bagger samenstelling;
 - afhankelijk van textuur en samenstelling;
- Aanwijzen van gebieden die de voorkeur hebben
 - op basis van generieke principes;
 - op basis van lokale omstandigheden, fysische- en chemische kwaliteit van de te verspreiden baggerspecie en de wijze waarop het onderhoudsproces is vormgegeven.

6.1.3 Juridische verankering afwegingskader

In deze rapportage is onderzocht hoe het afwegingskader juridisch vastgelegd kan worden. Het volgende kan hierover worden geconcludeerd:

- De huidige mogelijkheden die het Bbk biedt zijn niet afdoende voor het verankeren van het afwegingskader, met name bestaat er geen mogelijkheid voor het stellen van randvoorwaarden voor de samenstelling aan de hand van fysische parameters;
- Het afwegingskader kan juridisch het best verankerd worden aan de hand van een beleidsregel op basis van de handhavingsbevoegdheid van het Bbk;
- Het artikel voor het aanwijzen van verspreidingsvakken binnen het Bbk blijkt in de praktijk lastig toe te passen. Vanwege de huidige formulering dat overige plekken direct worden uitgesloten als mogelijke verspreidingslocatie dient voor elke wijziging een nieuw besluit genomen te worden;
- Het resultaat van het afwegingskader, de kaart met mogelijke locaties voor verspreiden, dient periodiek gecheckt te worden op juistheid aan de hand van recente gegevens over levende schelpenbanken en ruimtelijke indeling van de Noordzee;
- De kaart dient geen onderdeel uit te maken van de beleidsregel. Hiermee wordt voorkomen dat periodiek de beleidsregel aangepast moet worden.

6.1.4 Toepassen afwegingskader op Rotterdamse situatie

Het ontwikkelde afwegingskader inclusief beslisboom is in deze rapportage toegepast op de Rotterdamse situatie. Voor de korte termijn komt hieruit de volgende oplossing naar voren:

- Slibbige baggerspecie wordt verspreid boven de Verdiepte Loswal;
- Zandige baggerspecie uit de Maasgeul wordt verspreid binnen loswal Kustfundament (zo veel mogelijk oostelijk aan landzijde);

- Zandige baggerspecie uit de Rotterdamse havens wordt verspreid binnen Loswal Kustfundament (hoe meer slib, hoe verder af van actieve zone).

Voor de komende jaren is er ruim voldoende ruimte voor het verspreiden van baggerspecie boven de Verdiepte Loswal en Loswal kustfundament. Indien op termijn een alternatieve locatie noodzakelijk is, kan uitgeweken worden naar oude zandwinputten die voor de Zandmotor/versterking Delflandse kust zijn gebruikt. Voor zandige baggerspecie kan worden uitgeweken naar het gebied ten noorden van Loswal Kustfundament.

Juridische status Verdiepte Loswal

De conclusie dat het verspreiden van baggerspecie bij de Verdiepte Loswal valt onder artikel 35 g Bbk, betekent dat de Wm-vergunning van de Verdiepte Loswal van rechtswege is komen te vervallen. Dit betekent dat ook niet meer voldaan hoeft te worden aan de hierbij behorende vergunningvoorschriften. Gezien het oogmerk van artikel 35g, het weer terugbrengen van baggerspecie in het systeem aan de hand van de "slibpomp", verandert tevens het karakter van de Verdiepte Loswal. De praktijkproef was namelijk nog ingericht op het natuurlijk afdekken van de loswal met zandig sediment. Deze switch in denkrichting kan prima worden verwoord binnen de tussentijdse evaluatie voor de Verdiepte Loswal, waaraan momenteel wordt gewerkt.

6.2 Aanbevelingen

Aan de hand van deze rapportage doen wij de volgende aanbevelingen:

- Bij de juridische verankering van het beleidskader alleen die elementen van de visie op te nemen die daadwerkelijk binnen het Bbk geregeld kunnen worden;
- Tenminste jaarlijks na het beschikbaar komen van de nieuwe gegevens omtrent levende schelpenbanken aan passen van de kaart, waarop de ruimtelijke vertaling van het afwegingskader staat weergegeven;
- Aandachtspunt voor de juridische verankering betreft de handhaafbaarheid van het kader. Doordat er geen verspreidingsvakken worden aangewezen, maar een kader is opgesteld met een locatiespecifiek gedeelte, wordt een deel van de bewijsvoering van het nuttig toepassen van baggerspecie op zee overgelaten aan de toepasser. In de praktijk zijn er maar een paar beheerders die baggerspecie grootschalig verspreiden op zee, waardoor intensief overleg zal plaatsvinden met de beheerders van de Noordzee bij het zoeken naar nieuwe locaties. Zonder dit overleg bestaat het gevaar dat de tussengebieden die vanuit het generieke kader niet direct worden uitgesloten of de voorkeur hebben te veel worden belast. Het principe dat het momentane areaal aan verspreidingslocaties niet te groot mag zijn, moet dus goed juridisch verankerd worden.
- Bij de evaluatie van het Bbk dient gekeken te worden in hoeverre artikel 43, het aanwijzen van verspreidingsvakken, flexibeler kan worden ingestoken. Vanwege de huidige formulering dat overige plekken direct worden uitgesloten als mogelijke verspreidingslocatie heeft vooralsnog geen enkele beheerder gebruik gemaakt van dit artikel;
- Het aanpassen van het slibverspreidingsmodel, waardoor de sedimentatie in de havens en de verspreiding van baggerspecie op de verschillende locaties voor Rotterdam, Scheveningen en IJmuiden op de juiste manier worden meegenomen. Hierdoor wordt het mogelijk om ook absolute uitspraken over veranderingen in het slibgehalte te kunnen berekenen.

COLOFON

Opdrachtgever	: Rijkswaterstaat Noordzee
Project	: Afwegingskader voor zoute baggerspecie
Dossier	: BA7222-100-100BA7222-100-100
Omvang rapport	: 41 pagina's
Auteur	: Eltjo Ebbens
Bijdrage	: Marjan Staal, Jasper Fiselier
Interne controle	: Jasper Fiselier
Projectleider	: Eltjo Ebbens
Projectmanager	: Saskia Mulder
Datum	: 13 april 2012
Naam/Paraaf	:

DHV B.V.

Laan 1914 nr. 35

3818 EX Amersfoort

Postbus 1132

3800 BC Amersfoort

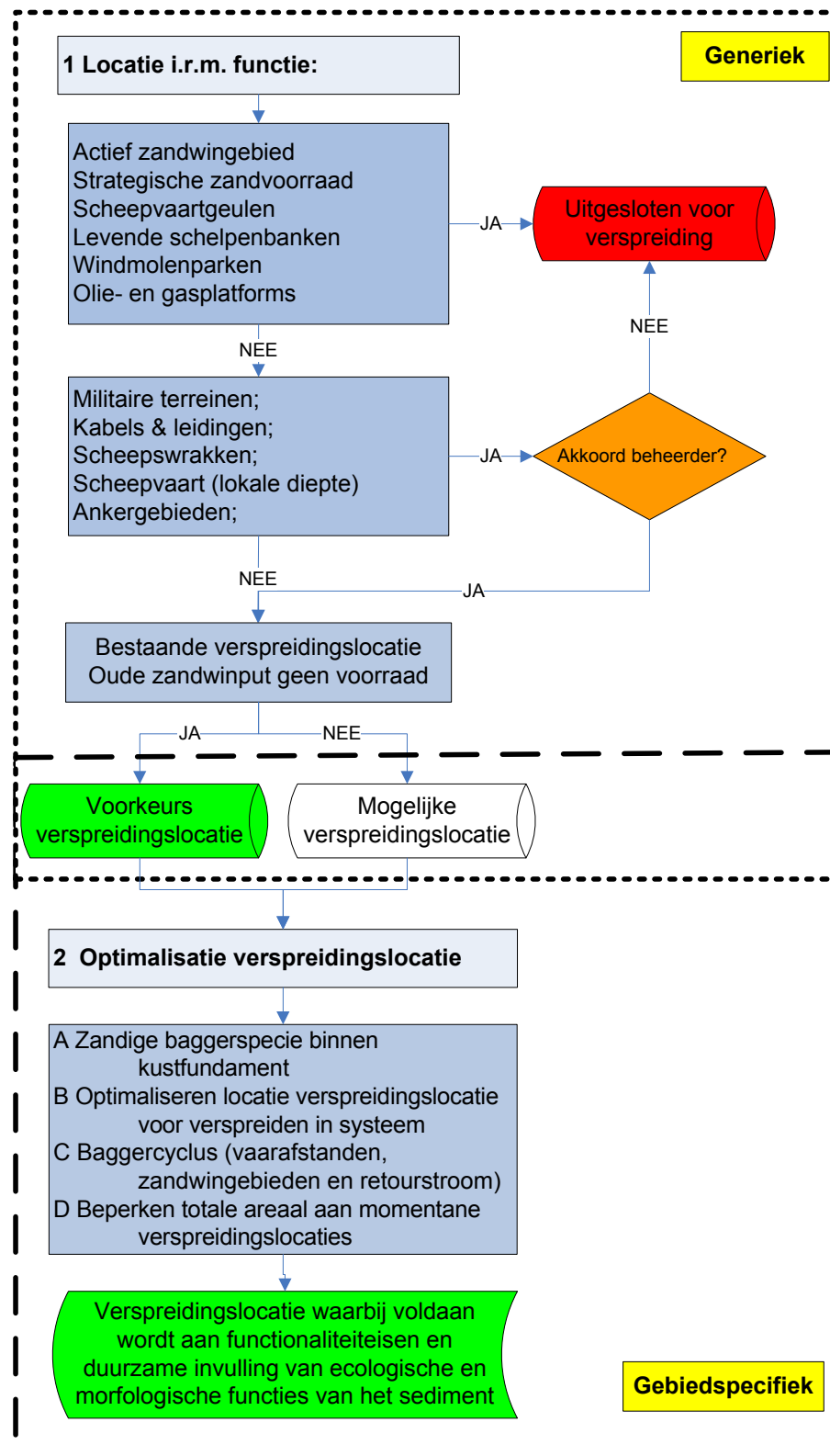
T (033) 468 20 00

F (033) 468 28 01

E info@dhv.nl

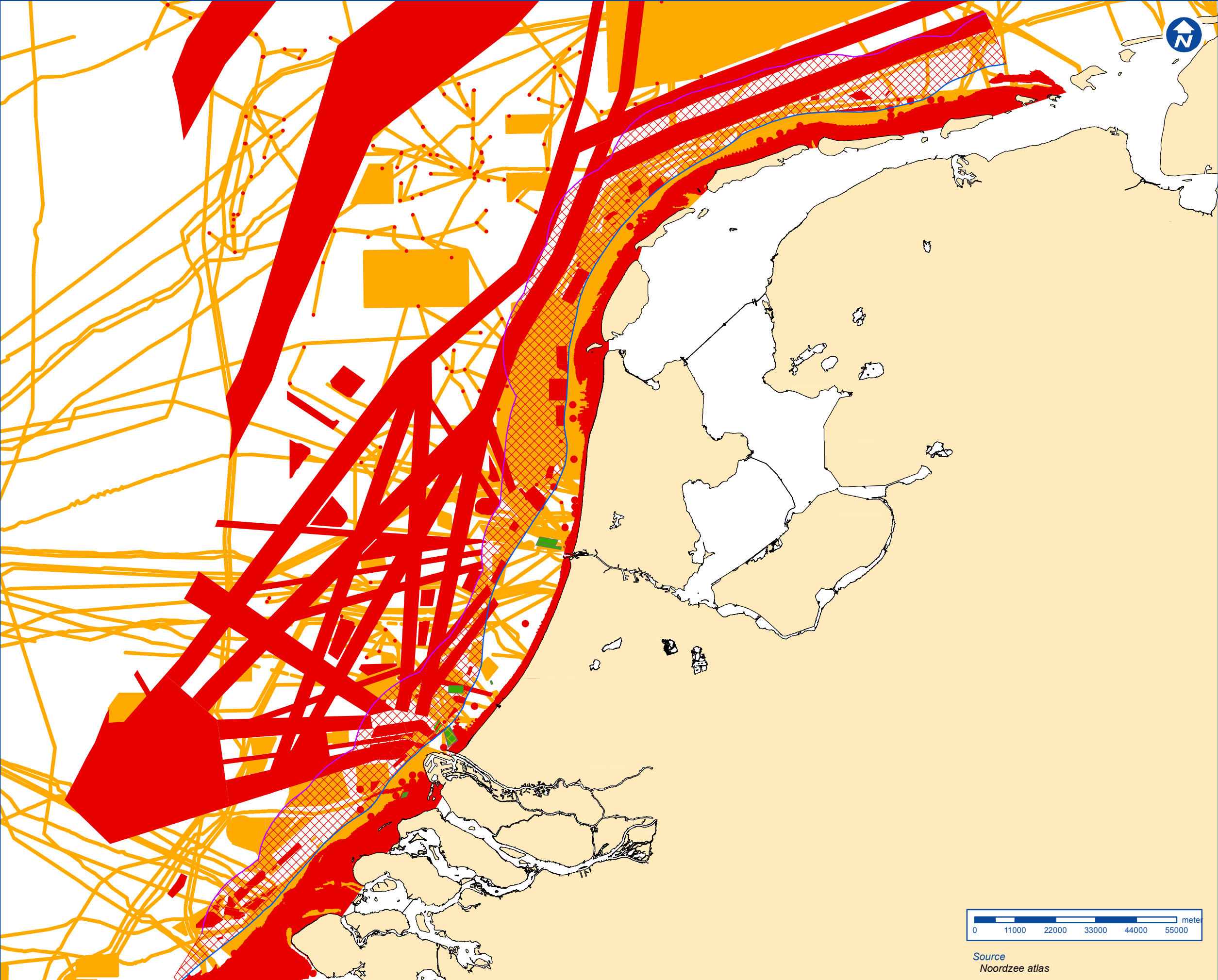
www.dhv.nl

BIJLAGE 1 Stappenplan beslisboom

BIJLAGE 2 Ruimtelijke weergave afwegingskader Noordzee

Selectie verspreidings gebieden: Noordzee overview

Overview

Legenda

- Algemeen**
- Doorgaande NAP -20m lijn
 - 12 mijl grens
 - Nederland
- Voorkeursgebieden**
- Bestaande loswallen
 - Loswal kf (zandig)
- Verspreiden niet mogelijk**
- Actieve zand win put
 - Art.35d <11m diep
 - Scheepvaartroute
 - Schelpenbank lev. 1km buf
 - Windparken
 - Olie- en gasplatforms
 - Reservering zandwinning
- Onder voorwaarden mogelijk**
- Zandwingebied Verlaten
 - kabels
 - Leidingen
 - militair gebied
 - Ankergebieden
 - Natura2000

Source
Noordzee atlas

Project
Afwegingskader baggerspecie Noordzee

Client
RWS

Author
Q.M. van Agten MSc

Date
13-3-2012

Map number
BA7222-S001-N02

Scale
1:1000000

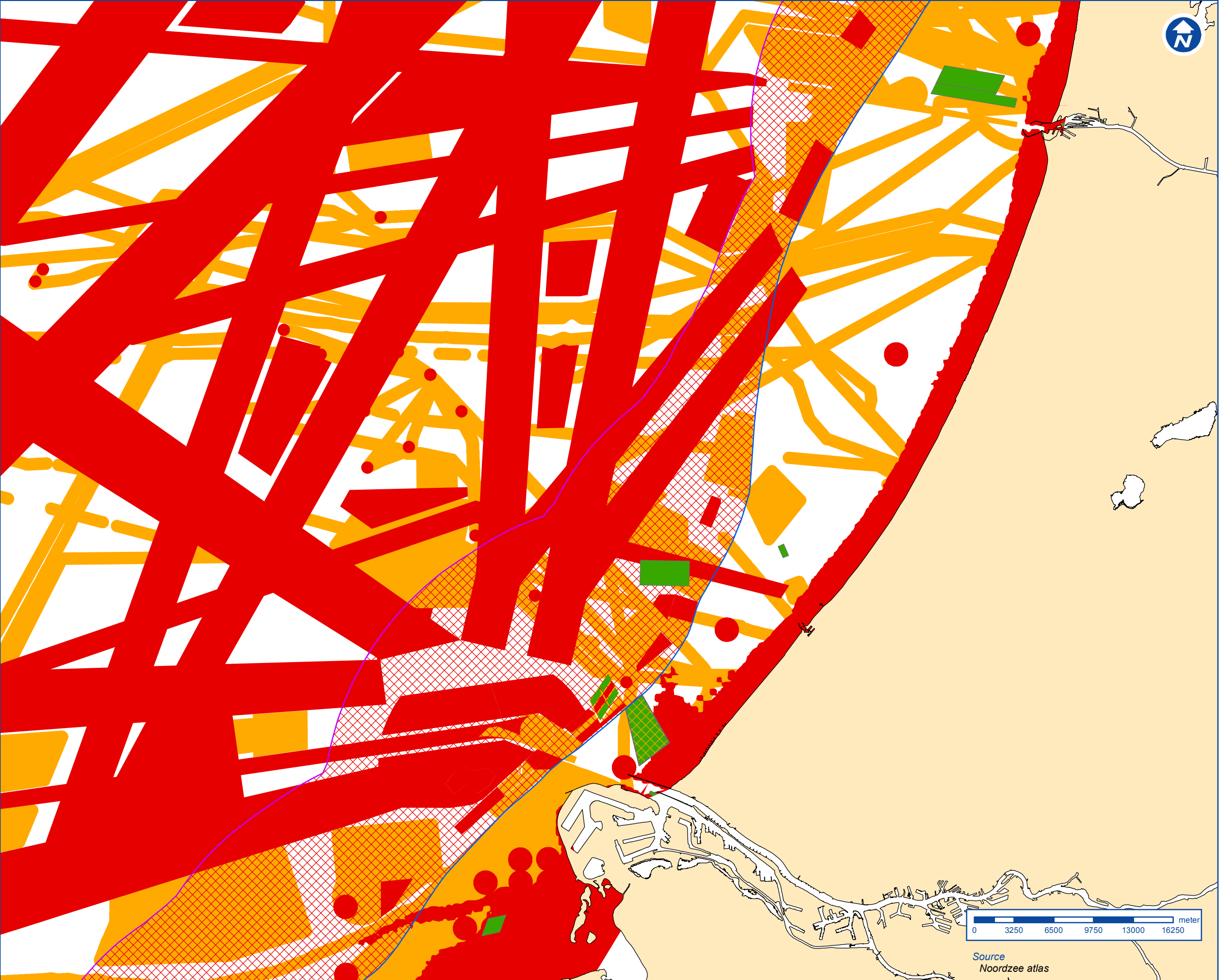
Version
V1.1

Sheet number

Paper size
A3 (Landscape)

BIJLAGE 3 Ruimtelijke weergave afwegingskader Rotterdamse omgeving

Selectie verspreidings gebieden: Delfland overview

Overview

Legenda

- Algemeen**
- Doorgaande NAP -20m lijn
 - 12 mijl grens
 - Nederland
- Voorkeursgebieden**
- Bestaande loswallen
 - Loswal kf (zandig)
- Verspreiden niet mogelijk**
- Actieve zand win put
 - Art.35d <11m diep
 - Scheepvaartroute
 - Schelpenbank lev. 1km buf
 - Windparken
 - Olie- en gasplatforms
 - Reservering zandwinning
- Onder voorwaarden mogelijk**
- Zandwingebied Verlaten
 - kabels
 - Leidingen
 - militair gebied
 - Ankergebieden
 - Natura2000

Project
Afwegingskader baggerspecie Noordzee

Client
RWS

Author
Q.M. van Agten MSc

Date
13-3-2012

Map number
BA7222-S001-N01

Scale
1:300000

Version
V1.1

Sheet number

Paper size
A3 (Landscape)

BIJLAGE 4 Normen en stoffenpakket

Bbk: Geen onderscheid in zoutgehalte

Vertaling zout-zoet gemaakt door gebieden aan te wijzen

Zout: Waddenzee, Zeeuwse Delta, Noordzee langs de kust

Zoet: 'De rest'

Waar ligt precies de grens ?

Grens tussen zoet en zoute wateren is vastgelegd in de regeling bodemkwaliteit

Normenkader zoet en zout

Aanbrengen & Tijdelijke opslag

Algemeen ('de basis'):

- Milieuhygiënisch dezelfde regels en normen voor toepassen en opslag
- Zelfde normenkader voor zoet en zout (Aw, klasse A en Klasse B)
- Match met of betere kwaliteit dan ontvangende bodem
- Geen toepassingen > Interventiewaarden
- Bbk kent vrijstelling voor kortdurende opslag (< 6 maanden)

Verspreiden

- Geen toepassingen > Interventiewaarden
- Verspreiden in zoute wateren de maximale waarden voor verspreiden in zoute wateren
- Verspreiden in zoete wateren de maximale waarden voor verspreiden in zoete wateren

Stoffenpakketten

- Minimale pakketten, vastgesteld in NEN-kader
- Gebaseerd op regelmatig voorkomen in gebied van herkomst
- Toepassen (incl. opslag) en verspreiden van zoete baggerspecie in Rijsoppervlaktewater zoet: C1
- Toepassen (incl. opslag) en verspreiden van zoute baggerspecie in in Rijsoppervlaktewater zout: C3
- Verschillen:
 - C1 (zoet): Bestrijdingsmiddelen extra
 - C3 (zout): TBT extra
- Conclusie overgangsgebieden (door getijde): combi van C1 en C3, wegens vermoeden dat stoffen voorkomen